

Univerzita Palackého v Olomouci

Filozofická fakulta

Katedra sociologie a andragogiky

Financování právního subjektu
základní a střední školy

Financing of legal entity made up of
elementary and secondary school

Bakalářská práce

Alena Macháčková

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Jaroslava Dittrichová, Ph.D.

Olomouc 2013

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně a uvedla v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použila.

V Olomouci dne 15. března 2013

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala vedoucí mé bakalářské práce paní Ing. Jaroslavě Dittrichové, Ph.D., a to především za její odbornou pomoc, cenné rady, empatii, trpělivost a vstřícnost při zpracovávání této práce. Zároveň chci poděkovat panu Mgr. Vlastimilu Kubíčkovi, řediteli Gymnázia a základní školy Králíky, za ochotu a čas, který mi věnoval za účelem poskytnutí relevantních informací.

Obsah

Úvod	6
1 Historický vývoj	8
1.1 Jan Amos Komenský (žil v letech 1592 – 1670)	8
1.2 Marie Terezie (vládla v letech 1740 – 1780)	8
1.3 Vzdělávání učitelů	9
1.4 Novodobá česká pedagogika	9
2 Školství – odvětví veřejného sektoru	11
2.1 Postavení školství ve společnosti	11
2.2 Struktura školství v České republice	11
2.3 Financování školství	12
3 Regionální školství	14
3.1 Reforma veřejné správy a její vliv na regionální školství	14
3.2 Kompetence v regionálním školství	16
3.2.1 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	17
3.2.2 Kraj, krajský úřad	18
3.2.3 Obec, obecní úřad obce s rozšířenou působností	20
3.2.4 Česká školní inspekce	20
3.2.5 Ředitel školy nebo školského zařízení	21
3.2.6 Školská rada	21
3.3 Základní vzdělávání: charakteristika, cíle	22
3.4 Střední vzdělávání: charakteristika, cíle	23
4 Financování regionálního školství	25
4.1 Právní rámec financování regionálního školství	26
4.1.1 Školský zákon	26
4.1.2 Zákon o státním rozpočtu	29
4.1.3 Zákon o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením	29
4.1.4 Vyhláška o krajských normativech	29
4.1.5 Směrnice stanovující závazné zásady pro rozpis rozpočtu krajskými úřady	30
5 Popis systému financování regionálního školství	31
5.1 Financování ze státního rozpočtu	31
5.2 Normativní financování krajského a obecního školství	31

5.2.1	Republikové normativy.....	31
5.2.2	Krajské normativy.....	33
5.3	Financování regionálního školství z rozpočtů krajů a obcí.....	37
PRAKTICKÁ ČÁST		38
6	Mikroregion Králicko	38
6.1	Charakteristika mikroregionu	38
6.1.1	Město Králíky	40
6.2	Gymnázium a základní škola Králíky v mikroregionu Králicko	40
6.2.1	Základní škola: charakteristika školy.....	41
6.2.2	Gymnázium: charakteristika školy.....	42
6.3	Předmět činnosti Gymnázia a základní školy Králíky	45
6.4	Personální zajištění Gymnázia a základní školy Králíky	46
7	Financování Gymnázia a základní školy Králíky	48
7.1	Přímé výdaje na vzdělávání: analýza příjmů a výdajů.....	48
7.1.1	Přímé výdaje na vzdělávání rok 2008.....	50
7.1.2	Přímé výdaje na vzdělávání rok 2009.....	51
7.1.3	Přímé výdaje na vzdělávání rok 2010.....	52
7.1.4	Přímé výdaje na vzdělávání rok 2011.....	52
7.1.5	Přímé výdaje na vzdělávání rok 2012.....	54
7.2	Provoz školy: analýza výnosů a nákladů	54
7.3	Doplňková činnost.....	59
7.4	Peněžní fondy	62
7.5	EU peníze školám	65
Závěr		67
Seznam použitých zdrojů.....		70
Seznam tabulek a obrázků		76
Seznam zkratk		77
Seznam příloh		78
1.	Příloha č. 1 Výkaz zisku a ztráty Gymnázia a základní školy Králíky	79
2.	Příloha č. 2 Fotografie Gymnázia a základní školy Králíky a sportovního areálu.....	82
Anotace		84

Úvod

Škola je z řeckého scholé, volný čas, nezanepřázdňenost. „*Nejčastěji se pojem používá pro označení výchovně vzdělávací instituce zabývající se aktivně formováním osobnosti dětí či mladých lidí a jejich přípravou na povolání, která je zajištěna legislativními normami*“ (Velký sociologický slovník, 2. svazek, 1996, s. 1264).

Školství a jeho koncepce je součástí vzdělávací politiky každého státu. Právo na vzdělání je zaručeno Ústavou České republiky a Listinou základních práv a svobod. Dle Bílé knihy je dlouhodobým cílem české vzdělávací politiky vytvořit vzdělanou společnost, jejíž členové považují za přirozenou součást svého života celoživotní učení.

Cílem bakalářské práce je provést deskripci a analýzu systému financování regionálního školství v České republice a zhodnotit systém financování konkrétní školy. K analýze bylo vybráno Gymnázium a základní škola Králíky.

Práce je rozdělena do dvou částí. V teoretické části je popsána podstata financování regionálního školství v České republice. Je uveden vývoj regionálního školství po roce 1989. Jsou popsány kompetence jednotlivých institucí v regionálním školství, charakteristika základního a středního vzdělávání. Dále je uveden právní rámec financování regionálního školství. V závěru teoretické části je podrobně popsán systém financování regionálního školství v České republice.

V praktické části jsou popsány a analyzovány finanční zdroje Gymnázia a základní školy Králíky v období od roku 2008 do roku 2012. V úvodu této části je uvedena charakteristika organizace, předmět činnosti a personální zabezpečení organizace. Dále se práce zabývá financováním této školy, rozbořením konkrétních zdrojů finančních prostředků, zdůrazňuje význam doplňkové činnosti školy jako podpory činnosti hlavní, kdy škola využívá takto získané prostředky ke zkvalitnění výuky i prostředí, ve kterém výuka probíhá, a může být inspirací pro jiné školy. V závěru této části je krátce zhodnoceno hospodaření vybrané organizace.

Podle statistických údajů, uváděných Českým statistickým úřadem, bylo v České republice ve školním roce 2009/2010 4 125 škol poskytujících základní vzdělávání a 1 427 škol poskytujících vzdělávání střední. Jak dále uvádí Český statistický úřad, v roce 2010 činily veřejné výdaje na základní školství v běžných cenách 52 340,1 milionů Kč a 34 486,1 milionů Kč na střední školství, tyto výdaje představovaly v případě základního vzdělávání 32,12 % z veřejných výdajů na školství, v případě středního vzdělávání 21,16 % z veřejných výdajů na školství. Jedná se o významnou položku státního rozpočtu a je zajímavé rozklíčovat mechanismus, který zajišťuje efektivní fungování regionálního školství, a proto jsem si zvolila téma bakalářské práce „Financování právního subjektu základní a střední školy“.

První, teoretická část bakalářské práce, vychází z dostupné literatury uvedené v seznamu použitých zdrojů. Praktická část vychází z výročních zpráv, školního vzdělávacího programu, účetních a statistických výkazů, interních dokumentů školy.

K deskripci byly použity materiály Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy, Krajského úřadu Pardubického kraje, interní dokumenty organizace, účetní a statistické výkazy školy z let 2008 – 2012. Z těchto dat byly pro analýzu vývoje sestaveny číselné řady, které jsou zpracovány do tabulek a grafů.

V závěru je provedeno hodnocení stavu školství v Králíkách a je navržena další cesta a opatření k udržení, stabilizaci, případně rozvoji školy.

1 Historický vývoj

K šíření vzdělanosti, k rozvoji vědy a k všeobecnému pokroku podstatně přispěl jeden z nejvýznamnějších objevů v dějinách lidstva, a to vynález knihtisku. V českých zemích se Gutenbergova vynálezu využívalo již ve století jeho vzniku, v 15. století. Knihotisk umožnil rychlé vyhotovení knihy ve velkém počtu výtisků a její podstatné zlevnění. Knihotisk se stává šířitelem vzdělání.

Hospodářský a politický vývoj v českých zemích ve 2. polovině 18. století přinesl zakládání manufaktur, zrušení nevolnictví a v neposlední řadě také změny ve školství. Hlavní úlohu v řešení problematiky v oblasti školství přebírá stát a zavádí všeobecnou vzdělávací povinnost pro děti poddaných.

Zlomovým rokem pro české školství byl rok 1774, kdy císařovna a česká královna Marie Terezie vyhlásila 6. února 1774 reformu školství, a to vydáním Všeobecného školního řádu. Prvotním a základním úkolem Všeobecného školního řádu bylo vybudování systému škol.

1.1 Jan Amos Komenský (žil v letech 1592 – 1670)

Český filozof, teolog, spisovatel, pedagog světového významu formuloval základní pedagogické principy jako zásada názornosti, přiměřenosti, systematickosti, soustavnosti, aktivnosti. Kladl důraz na motivaci žáka, na samostatnou práci, na studium jazyků. Jeho nejvýznamnějšími pedagogickými díly jsou učebnice Orbis pictus a Brána jazyků otevřená. Za nejkrásnější knihu napsanou v českém jazyce se považuje Labyrint světa a ráj srdce. Komenský zdůrazňoval, že vzdělávání neprobíhá pouze ve školních budovách, ale jde o soustavné a nepřetržité získávání znalostí a zkušeností.

1.2 Marie Terezie (vládla v letech 1740 – 1780)

Marie Terezie vyhlášením reformy školství reagovala na ekonomickou nutnost a potřebu šíření vzdělání a gramotnosti. Nástup manufakturní a strojové výroby a s nimi spojených náročnějších a složitějších výrobních

postupů vyžadoval stále vzdělanější pracovníky. Základním úkolem reformy školství formulované Všeobecným školským řádem bylo vybudování systému škol ve všech farních obcích, což znamenalo zřízení triviálních škol (dle tří základních výukových předmětů tzv. trivia = čtení, psaní, počítání) v menších městech a obcích s farou, ve větších městech potom školy trojtřídní hlavní, v Praze a v Brně školy normální, kde žáci dosáhli obecného vzdělání. Vydání Všeobecného školského řádu bylo počátkem povinné školní docházky.

1.3 Vzdělávání učitelů

Školská reforma se zaměřila také na vzdělávání učitelů. V roce 1775 byl v Praze při normální škole zaveden přípravný učitelský kurz, tzv. preparanda. Po třech měsících byl zájemce o učitelství ustanoven pomocníkem na venkovské škole, po uplynutí roční pomocnické praxe si každý adept učitelství mohl složit zkoušku učitelské způsobilosti. V preparandách se vyučovala pedagogika, didaktika, náboženství, metodika trivia, později také mluvnice pravopis, zeměpis, dějepis přírodopis a přírodopis (chemie a fyzika). Jako pomůcka při výuce sloužila učitelům methodní kniha, ve které byly uvedeny metody výuky. Učitelské kurzy se v 19. století postupně prodloužily až na dvouleté.

1.4 Novodobá česká pedagogika

Počátky novodobé české pedagogické teorie spadají do doby národního obrození na přelomu 18. a 19. století. Stav základního školství byl neutěšený. Na českém venkově se snažili o osvětovou práci a současně také čelit sílící germanizaci vlastenečtí učitelé. Tito pokrokoví učitelé postupně vystupují s požadavky na reformu školství a lepší sociální zabezpečení učitelů. Výrazným představitelem národně obrozeneckých snah byl učitel a hudební skladatel Jakub Jan Ryba (1765 – 1815). Prvním profesorem pedagogiky se stal Gustav Adolf Lindner (1828 – 1887). Lindner zdůrazňoval národní prvek ve výchově, zasazoval se o vyšší vzdělání dívek, požadoval vysokoškolské vzdělání pro učitele základních škol.

V roce 1869 byl vydán základní školský zákon, který stanovuje osmiletou povinnou školní docházku, rozšiřuje obsah vzdělávání a reorganizuje systém základního školství.

2 Školství – odvětví veřejného sektoru

2.1 Postavení školství ve společnosti

Dle Pilného je školství a jeho koncepce součástí vzdělávací politiky každého státu, neboť úroveň jednotlivých typů škol má následný vliv na hospodářský, kulturní a sociální rozvoj příslušné země. Vzdělání působí v podstatě jako pozitivní externalita, ze které má prospěch každý subjekt. Vzdělání lidé v každém státě jsou předpokladem pro další hospodářský rozvoj, pro snadnější adaptabilitu, pro snadnější zvládání nových a náročnějších technologií a pro zajištění produkce kvalitních statků všeho druhu (Peková, Pilný, Jetmar, 2012, s. 241).

2.2 Struktura školství v České republice

Školství v České republice je rámcově rozdělováno na školství přímo řízené a školství regionální (viz obrázek 1).

Obrázek 1 Schéma struktury školství v České republice

Zdroj: Peková, J., J. Pilný, M. Jetmar. Veřejný sektor – řízení a financování

2.3 Financování školství

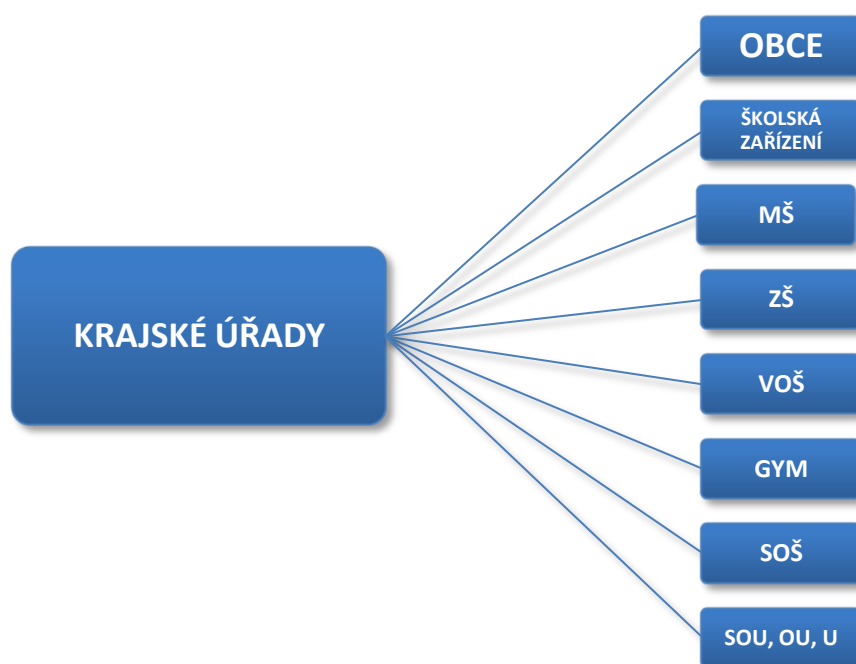
Školní vzdělávání je pokládáno za veřejný statek, a proto je převážná část školství v České republice financována z některého druhu veřejného rozpočtu. Financování resortu školství představuje jednak finanční prostředky, které jsou ve státním rozpočtu vyčleněny pro kapitolu, kterou spravuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „ministerstvo“), a jednak finanční prostředky měst a obcí jako příspěvky na zajištění hospodářského provozu škol a školských zařízení. Obce tyto finanční prostředky získávají formou účelové neinvestiční dotace ze státního rozpočtu a tuto dotaci dále doplňují ze svých zdrojů. Celkové výdaje na resort školství se dále zvyšují o výdaje zahrnuté v kapitole Všeobecná pokladní správa a rovněž výdaje některých ministerstev, jako je Ministerstvo vnitra, Ministerstva spravedlnosti aj.

Obrázek 2 Schéma toku finančních prostředků ve školství ČR

Zdroj: Peková, J., J. Pilný, M. Jetmar. Veřejný sektor – řízení a financování

Obrázek 3 Schéma toku finančních prostředků ve školství ČR

Zdroj: Peková, J., J. Pilný, M. Jetmar. Veřejný sektor – řízení a financování

Z hlediska správy jednotlivých skupin škol lze rozlišit:

- přímo řízené a financované školství (převážně vysoké školy),
- regionální školství (všechny školy kromě vysokých škol)
- ostatní přímo řízené organizace (Česká školní inspekce, orgány veřejné správy aj.)

3 Regionální školství

Valenta uvádí, že regionální školství v obecnějším pojetí zahrnuje předškolní, základní, střední, vyšší odborné a speciální školství v ČR. Použitím tohoto výrazu obvykle sleduje ústřední státní správa odlišení této části vzdělávací soustavy od ostatních vzdělávacích institucí – zejména vysokých škol a přímo řízených organizací (Valenta, 2004, s. 59)

Regionální školství tvoří zhruba patnáct tisíc subjektů poskytujících vzdělávání nebo školské služby.

3.1 Reforma veřejné správy a její vliv na regionální školství

Ze zprávy ministerstva o vývoji českého regionálního školství vyplývá, že systém řízení a správy v oblasti školství podléhal před rokem 1989 hluboké centralizaci, státní kompetence ve školství byly rozčleněny do několika ministerstev, vzdělávací politika, obsah vzdělávání a celý průběh pedagogického procesu byl centrálně prosazován. Mateřské a základní školy byly podřízeny okresním národním výborům, střední školy krajským národním výborům.

Stejně tak i způsob financování odpovídal tehdejšímu pojetí státní správy a centrálně řízené ekonomiky. Mateřské, základní a střední školy byly financovány okresními a krajskými národními výbory a také průmyslovými či zemědělskými státními podniky.

Nejvýraznější změny v regionálním školství nastaly ihned po roce 1989. Na počátku 90. let došlo k zániku národních výborů, změně obecního zřízení a vzniku okresních úřadů. Zcela zásadní vliv na veřejnou správu ve školství a zejména na její financování pak mělo přijetí zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství. Tento zákon nastavil i ve školské správě model oddělené státní správy a samosprávy s prvky povinné koordinace (např. souhlas se jmenováním ředitele). Uvedená norma dala vzniknout odvětvovému řízení regionálního školství.

V porevolučním období po roce 1989 bylo přesto regionální školství dlouhodobě pod zcela dominantním státním vlivem. Paralelně se státním

školským již existovalo také obecní, soukromé a církevní školství. Přesto byla role státu jak ve věcném řízení, tak i ve financování regionálního školství silná (jednalo se tedy o státní odvětvové řízení). Obce byly zřizovateli škol a také školských zařízení, tyto však většinou nebyly samostatným právním subjektem, školské úřady vykonávaly pouze roli zaměstnavatele, dotace soukromým školám a školským zařízením byly určovány vládními nařízeními atd.

Jak uvádí již výše zmíněná zpráva ministerstva, významnou změnu pro fungování řízení a správy vzdělávacího systému přinesla reforma veřejné správy v roce 2000. Dnem 1. ledna 2001 byl zahájen proces přechodu “státních” škol, předškolních a školských zařízení do působnosti nově zřízených krajů a hlavního města Prahy. Lze tedy konstatovat, že došlo k výrazné restrikci v oblasti státního školství a úplnému konci státního odvětvového řízení školství v České republice. V kompetenci státu jako zřizovatele zůstaly pouze školy Ministerstva vnitra, Ministerstva obrany a Ministerstva spravedlnosti a dále školy, které byly samostatně zřízeny pro děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (11 škol) a v neposlední řadě školská zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, jež v současné době zřizuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (62 škol). Školské úřady byly zrušeny a jejich zaměstnanci přešli z větší části na Českou školní inspekci a okresní úřady. Po zrušení okresních úřadů přešli na obecní úřady obcí s rozšířenou působností a krajské úřady. Reforma veřejné správy přenesla výraznou část výkonných pravomocí v oblasti poskytování finančních prostředků ze státního rozpočtu školám a školským zařízením zřizovaným krajem a obcí, ale i soukromým školám, na krajský úřad, který vykonává státní správu v přenesené působnosti.

Radikálně vzrostla i vlastní autonomie škol a školských zařízení, které tím okamžikem nabyly plné právní subjektivity.

Uplynulý vývoj, podle zprávy ministerstva o vývoji českého regionálního školství od roku 1989, nejdůležitěji charakterizují slova demokratizace a decentralizace a hlavní rysy této etapy lze definovat jako:

- demonopolizace v oblasti zřizovatelských kompetencí - stát ztratil monopol na vzdělávání, a to umožnilo vznik církevních a soukromých škol,
- strukturální změny – původně osmiletá povinná školní docházka byla prodloužena na devítiletou, došlo k obnovení duální struktury vzdělávání (víceletá gymnázia),
- decentralizace správy a řízení – ustanoveny regionální školské úřady konající státní správu, vznikly první orgány školské samosprávy (okresní školské rady, rady škol), došlo ke zvýšení autonomie škol,
- změna ve způsobu financování – normativní způsob financování, finanční zdroje se začaly rozdělovat přímo ministerstvem školství prostřednictvím regionálních školských úřadů,
- změny v platovém systému,
- kurikulární změny – eliminován vliv politických stran na obsah vzdělávání, pedagogické materiály se dočkaly kompletního přepracování,
- změnila se rovněž orientace v zahraničních vztazích a Česká republika se v souvislosti se vstupem do Evropské unie stále častěji zapojovala do jejích aktivit a iniciativ.

3.2 Kompetence v regionálním školství

Školství je jedním z věcných úseků veřejné správy. Veřejnou správu na úseku školství lze charakterizovat jako spravování určitých věcně ucelených nebo specializovaných činností státu, a to ve veřejném zájmu. Z institucionálního hlediska veřejnou správu v oblasti školství vykonávají jak orgány státní správy, tak samosprávy. Ústředním orgánem státní správy na úseku školství je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Státní správu vykonává rovněž Česká školní inspekce. Na místní úrovni je státní správa realizována krajskými úřady, obecními úřady obcí s rozšířenou působností a řediteli škol a školských zařízení.

Samosprávu ve školství vykonávají školské rady, obce a kraje.

3.2.1 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Ministerstvo je ústředním orgánem státní správy pro oblast školství, odpovídá za koncepci, stav a rozvoj vzdělávací soustavy. Zároveň vytváří podmínky pro výkon ústavní a ochranné výchovy a preventivně výchovnou péči, vzdělávání osob umístěných ve školských zařízeních a další vzdělávání pedagogických pracovníků. V rámci své působnosti ministerstvo:

- zpracovává Národní program vzdělávání (NPV), projednává jej s vybranými odborníky z vědy a praxe, s příslušnými ústředními odborovými orgány, příslušnými organizacemi zaměstnavatelů s celostátní působností a s kraji a předkládá jej vládě k projednání. Vláda předkládá NPV Poslanecké sněmovně a Senátu Parlamentu České republiky ke schválení,
- pro každý obor vzdělání v základním a středním vzdělávání a pro předškolní, základní umělecké a jazykové vzdělávání vydává rámcové vzdělávací programy (RVP),
- formuluje dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky, předkládá jej vládě ke schválení a zveřejňuje jej způsobem umožňujícím dálkový přístup,
- zpracovává každoročně výroční zprávu o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy České republiky a předkládá ji vládě,
- vede rejstřík školských právnických osob,
- zajišťuje centrální evidenci a zpracování dat souvisejících se školstvím a dále stanovuje závazný postup a metodiku předávání dat z dokumentace a evidencí škol, předškolních a školských zařízení, formu, termíny a způsob předávání dat,
- vykonává zřizovatelskou funkci vůči školským zařízením pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, školským zařízením pro

preventivně výchovnou péči a vůči zařízením pro další vzdělávání pedagogických pracovníků,

- plní zřizovatelskou funkci pro mateřské, základní a střední školy s vyučovacím jazykem národnostní menšiny (pokud je nezřídí kraj, obec nebo svazek obcí), školy, jejichž činnost je upravena mezinárodními smlouvami a v případech hodných zvláštního zřetele i pro jiné školy nebo školská zařízení,
- stanoví republikové normativy na kalendářní rok a zveřejňuje je ve Věstníku,
- poskytuje krajským úřadům na základě republikových normativů formou dotace na zvláštní účet kraje finanční prostředky alokované ze státního rozpočtu na činnost škol a školských zařízení zřizovaných krajem a škol a školských zařízení zřizovaných obcemi nebo svazky obcí,
- zajišťuje a provádí kontrolu správnosti využití finančních prostředků, které přiděluje nebo smluvně zajišťuje ze státního rozpočtu, z Národního fondu a prostředků ze zahraničí poskytnutých mezinárodními organizacemi na základě mezinárodních smluv, přitom provádí předběžnou, průběžnou a následnou kontrolu podle zvláštního právního předpisu,
- stanovuje směrnici závazné zásady, podle kterých provádějí krajské úřady rozpis finančních prostředků státního rozpočtu,
- stanovuje směrnici závazné zásady, podle kterých provádějí obecní úřady obce s rozšířenou působností návrhy rozpisu rozpočtů finančních prostředků státního rozpočtu,
- ve vztahu ke krajským úřadům a obecním úřadům obce s rozšířenou působností má postavení nadřízeného orgánu.

3.2.2 Kraj, krajský úřad

Kraje v souvislosti s reformou veřejné správy převzaly část kompetencí školských úřadů, získaly však i kompetence nové a díky tomu se školský

systém decentralizoval. Vedoucího odboru krajského úřadu odpovědného za výkon státní správy ve školství na úrovni kraje jmenuje a odvolává rada kraje se souhlasem ministerstva. Zastupitelstvo kraje zřizuje vždy výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost.

V rámci výkonu své působnosti je kraj povinen zajišťovat podmínky pro realizaci středního a vyššího odborného vzdělávání, vzdělávání dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním, dále jazykového, základního uměleckého a zájmového vzdělávání a pro výkon ústavní výchovy. Za tímto účelem kraj zřizuje a zrušuje dle § 181 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, v. z. p. p. (dále jen „školský zákon“), stanovené druhy a typy škol.

Kraj zajišťuje výdaje právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení, které zřizuje, s výjimkou výdajů hrazených ze státního rozpočtu a jiných zdrojů. Kraj může také přispívat na další neinvestiční výdaje jinak hrazené ze státního rozpočtu.

Krajský úřad zpracovává v souladu s dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji a předkládá jej ministerstvu k vyjádření. Část dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji, týkající se vzdělávání ve školách a školských zařízeních zřizovaných krajem, předkládá rada kraje zastupitelstvu kraje ke schválení. Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji je vždy zveřejňován způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Dlouhodobý záměr obsahuje analýzu vzdělávací soustavy v kraji a stanovuje na základě předpokládaného demografického vývoje, vývoje na trhu práce a záměrů dalšího rozvoje kraje zejména cíle a úkoly pro jednotlivé oblasti vzdělávání, strukturu vzdělávací nabídky, především strukturu oborů vzdělání, druhů, popřípadě typů škol a školských zařízení a jejich kapacitu a návrh na financování vzdělávání a školských služeb v kraji.

Krajský úřad zpracovává každoročně výroční zprávu o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v kraji, předkládá ji zastupitelstvu kraje a ministerstvu a zveřejňuje vždy způsobem umožňujícím dálkový přístup.

3.2.3 Obec, obecní úřad obce s rozšířenou působností

Obec je na úseku školství v souladu se zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích, v. z. p. p., vykonavatelem jak státní správy (v přenesené působnosti), tak samosprávy (v samostatné působnosti). Státní správu ve školství vykonávají obecní úřady obce s rozšířenou působností.

Hlavní úlohou obcí v oblasti samosprávy ve školství je především zřizování mateřských a základních škol a školských zařízení, úhrada výdajů, které nejsou hrazeny ze státního rozpočtu. Obce finančně zabezpečují neinvestiční náklady spojené s povinnou školní docházkou dětí (pokud žák plní povinnou školní docházku ve škole v jiné obci, hradí domovská obec zákonem stanovené neinvestiční výdaje této obci), neinvestiční výdaje tvoří náklady na údržbu a opravy, materiální výdaje, služby, mzdové prostředky a ostatní výdaje, které neposkytuje krajský úřad. Obce zabezpečují stravování dětí navštěvujících školy a školská zařízení, které zřizují. Obec může školám a školským zařízením, které zřizuje, přispívat na další neinvestiční výdaje jinak hrazené ze státního rozpočtu

V rámci své působnosti obecní úřad obce s rozšířenou působností zpracovává návrhy rozpisů rozpočtů finančních prostředků státního rozpočtu v souladu se zásadami stanovenými ministerstvem a krajskými normativy a předává je krajskému úřadu.

3.2.4 Česká školní inspekce

Česká školní inspekce je zřízena ustanovením § 173 školského zákona jako správní úřad s celostátní působností. České školní inspekci náleží pravomoc kontrolní, hodnotící, dozorová a metodická.

V rámci své inspekční činnosti získává a analyzuje informace o vzdělávání, sleduje a hodnotí efektivnost vzdělávací soustavy, zjišťuje a hodnotí podmínky, průběh a výsledky vzdělávání, zjišťuje a hodnotí naplnění

školního vzdělávacího program a jeho soulad s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem, vykonává státní kontrolu ve věcech dodržování právních předpisů a veřejnosprávní kontrolu využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu. Inspekční činnost realizuje Česká školní inspekce na základě plánu, který stanoví vždy pro příslušný rok. Vedle této inspekční činnosti provádí další inspekční činnost, a to na základě podnětů, stížností a peticí fyzických a právnických osob. Česká školní inspekce podává návrh na odvolání ředitele a může podávat zřizovatelům škol a školských zařízení návrh na vyhlášení konkursu. Česká školní inspekce zpracovává výroční zprávu, která je souhrnem poznatků o vzdělávání a vzdělávací soustavě a vychází z inspekční činnosti za předcházející školní rok.

3.2.5 Ředitel školy nebo školského zařízení

Ředitel školy a školského zařízení je nejnižším článkem výkonu státní správy. V souvislosti s posílením autonomie škol a v důsledku udělení právní subjektivity se výrazně zvýšily nároky na práci ředitele školy. Ředitel školy a školského zařízení je v souladu se školským zákonem nadán pravomocí řídicí a pravomocí rozhodovací. Ředitel školy rozhoduje a je odpovědný v záležitostech poskytování vzdělávání, odborné a pedagogické úrovně vzdělávání, vytváří podmínky pro výkon inspekční činnosti České školní inspekce a přijímá následná opatření, stanovuje organizaci a podmínky provozu školy a školského zařízení, zajišťuje rozvoj školy, odpovídá za efektivní využití finančních prostředků. Ředitel školy je ze zákona oprávněn rozhodovat o právech a povinnostech subjektů v oblasti státní správy: o přijetí ke vzdělávání, o odkladu povinné školní docházky, o zamítnutí žádosti o odklad povinné školní docházky, o povolení a zrušení individuálního vzdělávání a v dalších, zákonem taxativně vymezených případech.

3.2.6 Školská rada

Školská rada je samosprávným orgánem školy umožňujícím zákonným zástupcům nezletilých žáků, zletilým žákům a studentům, pedagogickým

pracovníkům školy, zřizovateli a dalším osobám podílet se na správě školy. Školská rada se mimo jiné podílí na zpracování koncepčních záměrů rozvoje školy, projednává návrh rozpočtu organizace na další rok, vyjadřuje se k rozboru hospodaření, navrhuje opatření ke zlepšení hospodaření, podává návrh na odvolání ředitele a rovněž návrh na vyhlášení konkurzu na ředitele školy.

3.3 Základní vzdělávání: charakteristika, cíle

„Základní vzdělávání je v současnosti jedinou vzdělávací etapou, které se povinně účastní každé dítě v ČR a která vytváří základ pro celoživotní učení u celé populace. Proto velmi záleží na tom, jaké vzdělávací příležitosti nabízí, jaké prostředí pro vzdělávání vytváří, jak motivuje k učení, jak ovlivňuje rozvoj osobnosti každého žáka, jak ho připravuje na soužití a spolupráci s druhými, jak ho vybavuje pro osobní život a zaměstnání i pro adaptaci v současném dynamickém světě“ (Bílá kniha, 2001, s. 47).

V průběhu procesu výchovy a vzdělávání základní škola vede žáky k tvořivému myšlení, učí je řešit přiměřené problémy, komunikovat a spolupracovat, objevovat své schopnosti a reálné možnosti, z hlediska sociologického se žáci učí ohleduplnosti a toleranci k odlišným kulturám, k jiným lidem. Základní vzdělávání vede k tomu, aby si žáci osvojili strategie učení a byli tak motivováni k celoživotnímu učení.

Základní vzdělávání je rozděleno na 1. stupeň (primární úroveň), který zahrnuje 1. - 5. ročník, a 2. stupeň (nižší sekundární úroveň). Základní vzdělávání lze na prvním stupni uskutečňovat také formou individuálního vzdělávání, viz § 41 školského zákona.

Stupeň základního vzdělání žák získá úspěšným absolvováním vzdělávacího programu základního vzdělávání v základní škole, na nižším stupni šestiletého nebo osmiletého gymnázia nebo v odpovídající části osmiletého vzdělávacího programu konzervatoře. V případě, že žák nezíská základní vzdělání, může základní a střední škola po projednání se zřizovatelem a krajským úřadem organizovat v souladu s rámcovým vzdělávacím

programem základního vzdělávání kursy pro získání základního vzdělání. Dokladem o dosažení základního vzdělání je vysvědčení o úspěšném ukončení posledního ročníku základního vzdělávání. Tato vysvědčení jsou opatřena doložkou o získání stupně základního vzdělání.

3.4 Střední vzdělávání: charakteristika, cíle

Střední vzdělávání se uskutečňuje v gymnáziu, ve středních odborných školách, středních odborných učilištích, odborných učilištích a učilištích. Specifickým druhem střední školy je konzervatoř. Vzdělávací cesta žáka je určena rámcovými vzdělávacími programy, které vymezují cíle, obsah a podmínky vzdělávání. Na jejich základě školy zpracovávají vlastní školní vzdělávací programy, které zohledňují záměry a specifické podmínky školy.

Střední vzdělávání rozvíjí vědomosti, dovednosti, schopnosti, postoje a hodnoty získané v základním vzdělávání důležité pro osobní rozvoj jedince; poskytuje žákům obsahově širší všeobecné vzdělání nebo odborné vzdělání spojené se všeobecným vzděláním a upevňuje jejich hodnotovou orientaci, vytváří předpoklady pro plnoprávný osobní a občanský život, samostatné získávání informací a celoživotní učení, pokračování v navazujícím vzdělávání a přípravu pro výkon povolání nebo pracovní činnosti.

Stupně středního vzdělání

Úspěšným ukončením příslušného vzdělávacího programu středního vzdělávání se dosahuje těchto stupňů vzdělání:

- a) střední vzdělání,
- b) střední vzdělání s výučním listem,
- c) střední vzdělání s maturitní zkouškou.

Střední vzdělání získá žák úspěšným ukončením vzdělávacího programu v délce 1 roku nebo 2 let denní formy vzdělávání.

Střední vzdělání s výučním listem získá žák úspěšným ukončením vzdělávacího programu v délce 2 nebo 3 let denní formy vzdělávání nebo

vzdělávacího programu zkráceného studia pro získání středního vzdělání s výučním listem.

Střední vzdělání s maturitní zkouškou získá žák úspěšným ukončením vzdělávacích programů šestiletého nebo osmiletého gymnázia, vzdělávacího programu v délce 4 let denní formy vzdělávání, vzdělávacího programu nástavbového studia v délce 2 let denní formy vzdělávání, nebo vzdělávacího programu zkráceného studia pro získání středního vzdělání s maturitní zkouškou.

Vláda stanoví svým nařízením obory, ve kterých lze dosáhnout středního vzdělání, středního vzdělání s výučním listem, jakož i středního vzdělání s výučním listem a maturitní zkouškou a středního vzdělání s maturitní zkouškou.

4 Financování regionálního školství

Regionální školství s téměř 250 tisíci zaměstnanců se svým značným rozsahem řadí k nejvýznamnějšímu odvětví veřejného sektoru, které poskytuje vzdělávání a školské služby pro přibližně 1,5 milionu dětí, žáků a studentů. Této skutečnosti potom odpovídá i značná náročnost na zdroje jeho financování. Hlavním zdrojem ekonomického zabezpečení jsou finanční prostředky poskytované z veřejných rozpočtů.

Finanční prostředky v regionálním školství jsou rozděleny do dvou toků:

- ze státního rozpočtu, kapitola 333 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, a kapitola 398 Všeobecná pokladní správa, kterou spravuje Ministerstvo financí (struktura rozpočtu viz tabulka 1),
- z ostatních veřejných rozpočtů (krajů a obcí).

Tabulka 1 Kvantifikace a struktura rozpočtu běžných výdajů regionálního školství na rok 2012

	Běžné výdaje celkem	Mzdové prostředky	Odvody	Ostatní běžné výdaje	Počet zaměstnanců
	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč	
Výdaje RgŠ celkem:	85 416 347	58 681 165	20 533 079	6 202 103	216 097
Přímé výdaje RgŠ:	83 234 084	57 310 224	20 052 922	5 870 938	211 497
• zřizované ÚSC	78 059 875	57 310 224	20 052 922	696 729	211 497
• soukromé	4 093 451			4 093 451	
• církevní	1 080 758			1 080 758	
Výdaje PŘO	2 182 263	1 370 941	480 157	331 165	4 600

Zdroj: normativní rozpis výdajů MŠMT 2012

Financování regionálního školství je oproti jiným odvětvím veřejného sektoru specifické především tím, že systém jeho financování ze státního rozpočtu je zakotven přímo ve zvláštních zákonech.

4.1 Právní rámec financování regionálního školství

Základní právní rámec financování regionálního školství územních samosprávných celků, tedy škol a školských zařízení zřizovaných obcí, krajem nebo dobrovolným svazkem obcí tvoří především:

- zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), v. z. p. p. (dále jen “školský zákon”),
- zákon č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, v. z. p. p.,
- zákon o státním rozpočtu (na daný rok),

a dva obecně závazné předpisy, které upravují, jak mají postupovat krajské úřady při financování škol a školských zařízení, které zřizují územně samosprávné celky:

- vyhláška č. 492/2005 o krajských normativech, v. z. p. p.,
- směrnice Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. j. 28 768/2005-45, kterou se stanoví závazné zásady, podle kterých provádějí krajské úřady rozpis finančních prostředků státního rozpočtu přidělovaných podle §161 odst. 6 školského zákona krajským a obecním školám a školským zařízením, vydaná ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí.

Převážná část prostředků na financování regionálního školství územních samosprávných celků je určena na mzdy a platy, jejichž poskytování se řídí platnými právními předpisy, a to především zákonem č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, v. z. p. p. a Nařízením vlády č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, v. z. p. p.

4.1.1 Školský zákon

Z pohledu zajištění financování regionálního školství ze státního rozpočtu je nejdůležitější čtrnáctá část školského zákona, a to ustanovení § 160 až 163,

a z hlediska financování regionálního školství z rozpočtů krajů a obcí je to část sedmnáctá.

Školský zákon zde:

- a) definuje tzv. „přímé“ výdaje na vzdělávání, tedy finanční prostředky státního rozpočtu poskytované školám a školským zařízením. U škol zřizovaných územními samosprávnými celky jsou to:
- platy, náhrady platů (příp. mzdy a náhrady mezd), odměny za pracovní pohotovost,
 - odměny za práci vykonávanou na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr a odstupné,
 - na výdaje na úhradu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a na úhradu pojistného na všeobecné zdravotní pojištění,
 - na přiděly do fondu kulturních a sociálních potřeb,
 - ostatní náklady vyplývající z pracovněprávních vztahů,
 - dále na výdaje na nezbytné zvýšení nákladů spojených s výukou dětí, žáků a studentů zdravotně postižených,
 - výdaje na učební pomůcky, výdaje na školní potřeby a na učebnice, pokud jsou podle školského zákona poskytovány bezplatně,
 - výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků a na činnosti, které přímo souvisejí s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání,
- b) stanovuje normativní způsob poskytování finančních prostředků jako základní systémový nástroj financování, kdy říká, že se finanční prostředky ze státního rozpočtu poskytují podle skutečného počtu dětí, žáků nebo studentů ve škole nebo školském zařízení, uvedeného ve školních matrikách pro příslušný školní rok. Školský zákon v této souvislosti definuje kompetence ministerstva a krajských úřadů při stanovení normativů, kdy zmocňuje ministerstvo stanovit republikové normativy, jejichž prostřednictvím provádí ministerstvo rozpis rozpočtu

pro krajské a obecní školství, a to jako výši přímých výdajů připadajících na vzdělávání a školské služby pro jedno dítě, žáka nebo studenta příslušné věkové kategorie v oblasti předškolního, základního, středního a vyššího odborného vzdělávání na kalendářní rok, a dále zmocňuje krajské úřady stanovit krajské normativy, jejichž prostřednictvím provádí krajský úřad rozpis prostředků, které obdržel z ministerstva, na jednotlivé školy a školská zařízení, jako výši přímých výdajů připadajících na jednotku výkonu na kalendářní rok, přičemž jednotkou výkonu je jedno dítě, žák, student, ubytovaný, stravovaný, lůžko, třída, studijní skupina, oddělení nebo jiná jednotka stanovená zvláštním právním předpisem. Součástí krajských normativů jsou příplatky na speciální vzdělávací potřeby dětí, žáků a studentů,

- c) doplňuje výše uvedený základní normativní systém financování ze státního rozpočtu ještě o financování regionálního školství formou rozvojových programů a pokusných ověřování,

„Z pohledu školského zákona nelze tedy finanční prostředky státního rozpočtu do regionálního školství alokovat jiným způsobem než normativně, tedy výkonově, nebo programově formou rozvojových programů, pokusných ověřování vyhlášených ministerstvem a u státního školství také prostřednictvím systému ISPROFIN“ (Analýza současného systému financování školství, 2010, I. 2. 1),

- d) školský zákon dále definuje povinnost krajů a obcí, zajistit ze svých rozpočtů nebo z jiných zdrojů školám a školským zařízením, které zřizují, ty výdaje, které nejsou hrazeny z rozpočtu státního.

Školský zákon ve své dikci věcně vymezuje, na co je možné školám a školským zařízením poskytnout prostředky státního rozpočtu, ovšem u prostředků z rozpočtů zřizovatele připouští i možnost, že těmito finančními prostředky lze dofinancovat neinvestiční výdaje jinak hrazené ze státního rozpočtu.

4.1.2 Zákon o státním rozpočtu

Zákonem o státním rozpočtu (na rok 2012 konkrétně zákonem č. 455/2011 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2012) je každý rok přidělen příspěvek státu obcím a hlavnímu městu Praze na školství. Příspěvek je určen na částečnou úhradu provozních výdajů mateřských, základních škol a víceletých gymnázií, pokud v nich žáci plní povinnou školní docházku.

4.1.3 Zákon o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením

Zákon č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, v. z. p. p., vymezuje způsob, podmínky i výši dotací, které jsou poskytovány ze státního rozpočtu soukromým školám a soukromým školským zařízením.

Dle tohoto zákona uzavírání smluv o poskytnutí dotací soukromému školství i přidělování finančních prostředků provádí krajské úřady. Dotace jsou poskytovány normativně prostřednictvím normativů stanovených ministerstvem. Jak vyplývá z „Analýzy současného systému financování školství“, zpracované ministerstvem, podstatné je zejména ustanovení § 4 odstavce 1 tohoto zákona, které definuje povinnost srovnatelnosti normativů stanovených ministerstvem pro soukromé školství se skutečnými celkovými neinvestičními výdaji srovnatelných škol a školských zařízení zřizovaných kraji či ministerstvem připadajícími na 1 jejich žáka.

4.1.4 Vyhláška o krajských normativích

Vyhláška č. 492/2005 Sb., o krajských normativích, v. z. p. p., je pro krajské úřady závazná. Tento obecně závazný předpis vymezuje postup při stanovování krajských normativů. Vyhláška definuje jednotky výkonu jednotlivých krajských normativů, způsob jejich členění, ukazatele rozhodné pro jejich stanovení, způsob jejich stanovení, dále definuje vztah, který je mezi ukazateli a jednotkami výkonu, pravidla pro výpočet základní částky krajských normativů a stanovení příplatků k základní částce krajských

normativů a také současně vymezuje a definuje zásady pro zvýšení a zveřejnění krajských normativů.

4.1.5 Směrnice stanovující závazné zásady pro rozpis rozpočtu krajskými úřady

Podle této směrnice postupují krajské úřady při rozpisu a poskytování „přímých výdajů“ školám a školským zařízením zřizovaným územními samosprávnými celky. Směrnice byla vydána ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí a je závazným předpisem pro krajské úřady. Směrnice mimo jiné v článku II. odst. 2) definuje povinnost krajských úřadů vytvářet „rezervu“ ve výši nejméně 1% a nejvíce 2,5 % celkového ročního disponibilního objemu finančních prostředků rozepsaných krajskému úřadu ministerstvem. *„Rezerva je určena k řešení zvláštních věcných okruhů v průběhu příslušného kalendářního roku, které nelze promítnout do rozpisu rozpočtu prostřednictvím krajských normativů, směrnice umožňuje každé krajské a obecní škole nebo školskému zařízení, pokud považuje svůj normativně stanovený rozpočet za nedostatečný pro realizaci své činnosti, projednat tuto skutečnost s krajským úřadem“* (Analýza současného systému financování školství, 2010, I. 1). Krajský úřad tyto případy posoudí a dojde-li k závěru, že uvedené skutečnosti jsou objektivní a pro daný případ nelze stanovit konkrétní a časově termínované opatření k nápravě, potom tyto případy řeší nadnormativním dofinancováním prostředky z vytvořené rezervy.

5 Popis systému financování regionálního školství

5.1 Financování ze státního rozpočtu

Základní princip financování regionálního školství ze státního rozpočtu vychází ze školského zákona. Tento základní princip je založen striktně na kombinaci normativního a programového financování.

5.2 Normativní financování krajského a obecního školství

5.2.1 Republikové normativy

Materiál ministerstva „Analýza současného systému financování školství“ hovoří o republikových normativních nástroji pro alokaci prostředků státního rozpočtu z rozpočtu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy do rozpočtů jednotlivých krajů.

Jak již bylo uvedeno výše, republikové normativy jsou podle § 161 školského zákona stanoveny ministerstvem jako výše výdajů, které připadají na vzdělávání a školské služby pro jedno dítě, žáka nebo studenta v oblasti předškolního, základního, středního a vyššího odborného vzdělávání na kalendářní rok. Termínem objem výdajů se na tomto místě rozumí celková výše přímých neinvestičních výdajů (NIV) poskytovaných ze státního rozpočtu, rozdělených na mzdové prostředky (MP) a odvody a na ostatní neinvestiční výdaje (ONIV). Součástí republikových normativů je také vyjádření limitu počtu zaměstnanců (PZ) připadajících na 1000 dětí, žáků nebo studentů v dané věkové kategorii (viz tabulka 2).

Ministerstvo vymezilo následující základní kategorie:

- a) dítě v předškolním věku (tzn. věková kategorie 3 – 5 let),
- b) žák plnící povinnou školní docházku (tzn. věková kategorie 6 – 14 let),
- c) žák v denní formě středního vzdělávání s výjimkou žáka plnícího povinnou školní docházku a s výjimkou denní formy nástavbového studia (tzn. věková kategorie 15 – 18 let),

- d) student v denní formě vyššího odborného vzdělávání (tzn. věková kategorie 19 – 21 let),
- e) počet lůžek v krajských zařízeních ústavní výchovy pro děti a mládež (tzn. věková kategorie 3 – 18 let v krajských zařízeních ústavní výchovy).

Tabulka 2 Republikové normativy 2012

Věková kategorie	NIV CELKEM Kč/žáka	MP celkem vč. odvodů Kč/žáka	ONIV celkem Kč/žáka	Zam. Z./1000ž
3 - 5 let	38 833	38 625	208	128,607
6 - 14 let	49 825	49 380	445	130,600
15 - 18 let	57 718	57 210	508	145,555
19 - 21 let	49 245	48 911	334	128,607
KZÚV	236 720	235 570	1 150	698,862

Zdroj: rozpis normativů MŠMT

V souvislosti s republikovými normativy se používá výraz „věková kategorie“, přestože nejde o věkové kategorie v pravém slova smyslu, neboť určujícím znakem pro zařazení do jednotlivých kategorií není věk dítěte, žáka či studenta, ale ta skutečnost, že dítě, žák nebo student se vzdělává v příslušném stupni vzdělávání.

V celkovém objemu přímých neinvestičních výdajů v republikových normativech jsou mimo výdajů na vzdělávání v příslušných druzích škol (tj. v mateřských, základních, středních školách, konzervatořích a vyšších odborných školách) zahrnuty i výdaje na stravování, ubytování a na zdravotní postižení dětí, žáků nebo studentů, dále výdaje na zájmové vzdělávání, ostatní volnočasové aktivity, výdaje na poradenské služby a rovněž výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Republikové normativy jsou systémovým nástrojem pro rozpis rozpočtu finančních prostředků státního rozpočtu vyčleněných na přímé výdaje krajských a obecních škol pro jednotlivé kraje.

Dle školského zákona ministerstvo přiděluje krajským úřadům na základě republikových normativů finanční prostředky vyčleněné ze státního rozpočtu na činnost škol a školských zařízení zřizovaných územními samosprávnými celky (viz tabulka 3). Krajské úřady tuto celkovou částku přerozdělují na jednotlivé školy a školská zařízení.

Tabulka 3 Kvantifikace a podrobná struktura rozpočtu běžných výdajů regionálního školství územních samosprávných celků pro rok 2012

Rozpočet běžných výdajů ve výši	78 059 875 tis. Kč
<i>z toho mzdové prostředky vč. příslušenství pedagogů ÚSC</i>	<i>62 941 681 tis. Kč</i>
v tom: mzdové prostředky ve výši	57 310 224 tis. Kč
<i>z toho: mzdové prostředky pedagogů ÚSC</i>	<i>46 625 955 tis. Kč</i>
<i>z toho platy:</i>	<i>56 629 624 tis. Kč</i>
<i>z toho: platy pedagogů ÚSC</i>	<i>46 175 355 tis. Kč</i>
zákonné odvody do fondů ve výši	20 052 922 tis. Kč
<i>z toho: odvody do fondů pedagogů ÚSC</i>	<i>16 315 726 tis. Kč</i>
ostatní běžné výdaje ve výši	696 729 tis. Kč
limit počtu zaměstnanců ve výši	211 497
průměrný měsíční rozpočtovaný plat ve výši	22 313 Kč

Zdroj: metodika rozpisu přímých výdajů Pardubického kraje 2012

5.2.2 Krajské normativy

Krajské normativy lze charakterizovat jako systémový nástroj pro přerozdělení prostředků státního rozpočtu z rozpočtů krajů do rozpočtů konkrétních krajských a obecních škol.

Normativní financování regionálního školství na úrovni krajských úřadů směrem k jednotlivým školám a školským zařízením zřizovaným územními samosprávnými celky je uskutečňováno prostřednictvím krajských normativů. Povinností krajského úřadu je stanovit na každou realizovanou jednotku výkonu krajský normativ, který je tvořen základní částkou závislou na tom, o jakého žáka se jedná (žák v základní škole, střední škole apod.) a

příplatkem, který je závislý na druhu zdravotního postižení žáka a způsobu jeho integrace. Krajský normativ přímých výdajů na vzdělávání je určený největší měrou na pokrytí nákladů na mzdy a odvody s nimi související.

Stanovení výše krajských normativů na příslušný kalendářní rok je plně v kompetenci krajských úřadů, které při stanovování těchto normativů musí respektovat ustanovení vyhlášky o krajských normativech, zejména ustanovení § 1, které definuje jednotky výkonu, a dále ustanovení § 2, kde jsou vymezeny ukazatele rozhodné pro stanovení krajských normativů.

Ukazatele rozhodné pro stanovení krajských normativů jako objemu neinvestičních výdajů na jednotku výkonu:

- průměrný počet jednotek výkonu připadající na 1 pedagogického pracovníka (N_p),
- průměrný počet jednotek výkonu připadající na 1 nepedagogického pracovníka (N_o),
- průměrná měsíční výše platu pedagogického pracovníka (P_p),
- průměrná měsíční výše platu nepedagogického pracovníka (P_o),
- průměrná roční výše ostatních neinvestičních výdajů ze státního rozpočtu připadající na jednotku výkonu ($ONIV$).

Stěžejním ukazatelem pro stanovení krajských normativů je nastavení hodnoty N_p , tedy průměrného počtu jednotek výkonu (tj. dětí, žáků, studentů,...) připadajících na jeden plný úvazek pedagogického pracovníka. Krajský úřad je povinen při stanovení hodnoty N_p vycházet z:

- a) průměrného počtu dětí, žáků nebo studentů ve třídě, studijní skupině nebo oddělení v příslušném oboru vzdělání ve školách v rámci kraje,
- b) průměrného počtu vyučovacích hodin ve třídě za týden vyplývajících z učebních dokumentů, rámcových nebo akreditovaných vzdělávacích programů včetně nezbytného dělení tříd,
- c) průměrného týdenního počtu hodin přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické nebo pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků stanoveného nařízením vlády č. 75/2005 Sb.

Krajský úřad poté prostřednictvím krajských normativů na základě skutečného počtu dětí, žáků a dalších jednotek výkonu stanoví rozpočet konkrétní školy či školského zařízení na kalendářní rok. Přehled vývoje výkonů v jednotlivých kategoriích je uveden v tabulce 4.

Tabulka 4 Přehled vývoje výkonů krajského a obecního školství v letech 2006/2007 – 2011/2012

RgŠ ÚSC	Výkony 06/07	Výkony 07/08	Výkony 08/09 bez žáků nást.studia	Výkony 09/10 bez žáků nást.studia	Výkony 10/11 bez žáků nást.studia	Výkony 11/12 bez žáků nást.studia	Změna za rok (11/12 ku 10/11)	
							absol.	relat.
3 - 5 let	273 424	279 592	292 090	307 260	321 945	335 991	14 046	4,36
6 - 14 let	909 147	877 301	847 108	824 882	819 857	823 982	4 125	0,50
15 - 18 let	415 631	408 610	402 552	395 122	378 837	359 694	-19 143	-5,05
19 - 21 let	15 515	15 514	14 653	15 160	15 659	15 347	-312	-1,99
3 – 18 v KZÚV	5 214	5 139	5 035	4 982	4 979	4 977	-2	-0,04
RgŠ celkem	1 618 931	1 586 156	1 561 438	1 547 406	1 541 277	1 539 991	-1 286	-0,08

Zdroj: metodika rozpisu přímých výdajů Pardubického kraje

V jednotlivých normativních kategoriích je vývoj výkonů následující (viz tabulka 5):

Tabulka 5 Vývoj výkonů

3 – 5	nárůst o 14 046 dětí	tj. o 4,36 %
6 – 14	nárůst o 4 125 žáků	tj. o 0,50 %
15 – 18	pokles o 19 143 žáků	tj. o 5,05 %
19 – 21	pokles o 312 studentů	tj. o 1,99 %
3 – 18	v KZÚV pokles o 2 lůžka	tj. o 0,04 %

Zdroj: metodika rozpisu přímých výdajů Pardubického kraje

Kromě normativního způsobu financování může krajský úřad v souladu s výše uvedenou směrnicí poskytnout finanční prostředky rovněž mimonormativně, tj. z vytvořené rezervy, a to v případech, pokud rozpočet stanovený prostřednictvím krajských normativů nezohledňuje veškeré

specifické aspekty vzdělávání v konkrétní škole, školském zařízení nebo v konkrétní oblasti vzdělávání.

Povinností ministerstva je dohlížet na to, aby postup při stanovování krajských normativů a rozpisu finančních prostředků byl zcela v souladu s právními předpisy, do konkrétního procesu přerozdělování finančních prostředků krajskými úřady jednotlivým organizacím však nijak nezasahuje.

Krajský úřad rozepíše objem finančních prostředků přidělených ministerstvem pro školy a školská zařízení zřizovaná krajem a pro školy a školská zařízení zřizovaná obcemi dle závazných ukazatelů stanovených ministerstvem, kterými jsou:

- neinvestiční výdaje celkem,
- prostředky na platy pedagogických pracovníků,
- prostředky na platy nepedagogických pracovníků,
- prostředky na ostatní platby za provedenou práci (dále jen "OOPP") pedagogických pracovníků,
- prostředky na ostatní platby za provedenou práci (dále jen "OOPP") nepedagogických pracovníků,
- limit počtu zaměstnanců.

Ukazatel limit počtu zaměstnanců je závazný ukazatel, ale za jeho nedodržení není stanovena žádná sankce. Rozhodující je, aby se organizace řádně vypořádala se závaznými ukazateli finančními.

Krajský úřad rozepíše současně se závaznými ukazateli také ukazatele orientační, kterými jsou:

- pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na všeobecné zdravotní pojištění,
- přiděl do fondu kulturních a sociálních potřeb,
- ostatní přímé neinvestiční výdaje (ONIV).

V případě úspor zákonných odvodů lze tyto úspory použít do ONIV.

Při rozpisu rozpočtu neinvestičních výdajů je důsledně uplatněn princip skládání normativů, kdy výsledný rozpis, tzv. sumář, je tvořen součtem normativně stanovených objemů jednotlivých součástí školy a školského zařízení. V případě, že jednotlivé součásti školy a školských zařízení realizují vzdělávání v různých oborech a formách vzdělávání, je výsledný rozpis přímých výdajů pro každou součást tvořen součtem normativně stanovených objemů jednotlivých oborů a forem vzdělávání.

5.3 Financování regionálního školství z rozpočtů krajů a obcí

Z rozpočtů obcí a krajů plynou do oblasti regionálního školství nemalé finanční prostředky. Obce a kraje získávají prostředky na financování místního školství jako účelovou neinvestiční dotaci ze státního rozpočtu, kterou dále doplňují ze svých vlastních zdrojů.

Jak již bylo uvedeno výše, školský zákon definuje povinnost krajů a obcí, coby majoritních zřizovatelů škol a školských zařízení, zajistit ze svých rozpočtů nebo z jiných zdrojů školám a školským zařízením, které zřizují, ty výdaje, které nejsou hrazeny z rozpočtu státního. Školský zákon také připouští možnost dofinancování neinvestičních výdajů jinak hrazených ze státního rozpočtu.

Další podrobnosti o financování regionálního školství z rozpočtů krajů a obcí školský zákon nedefinuje. Obce a kraje jsou při plnění této své povinnosti tedy vázány pouze ustanoveními zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v. z. p. p., případně zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), v. z. p. p., zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), v. z. p. p. a zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, v. z. p. p.

PRAKTICKÁ ČÁST

6 Mikroregion Králicko

6.1 Charakteristika mikroregionu

Králicko leží ve východních Čechách na pomezí Čech, Moravy a Polska. Po

Obrázek 4 Logo mikroregionu Králicko

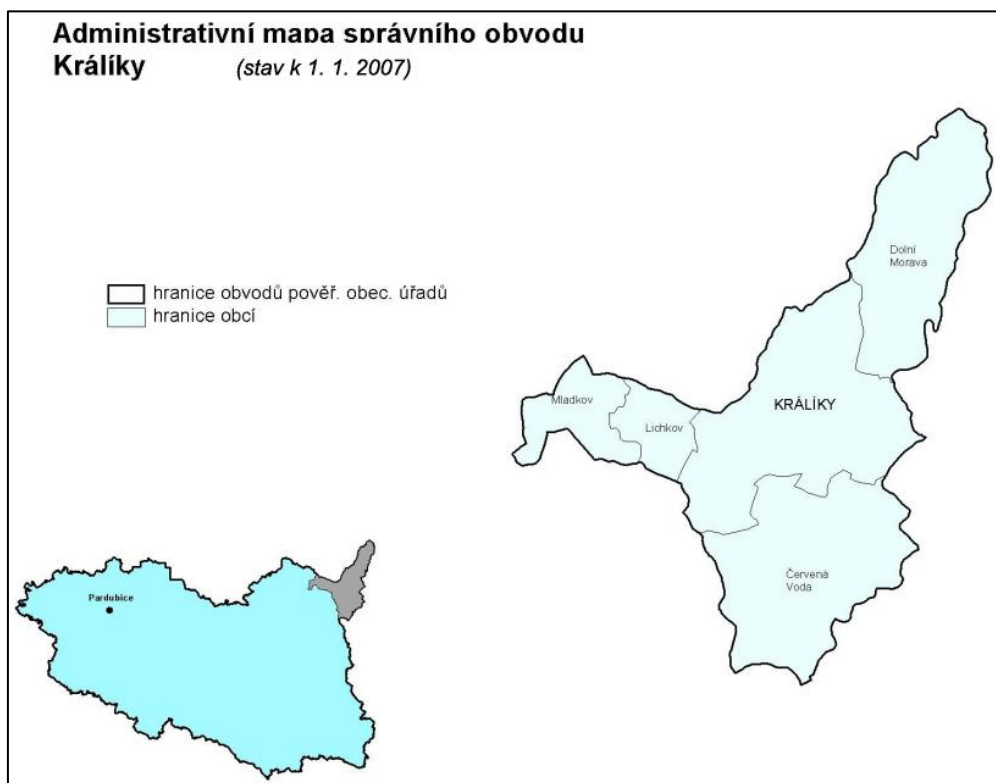

Zdroj: <http://www.lichkov.cz/image.php?n>

ustavení krajů v roce 2000
spadá tato oblast do
Pardubického kraje, patří do
okresu Ústí nad Orlicí. Centrem
veřejné správy mikroregionu
je město Králíky. Do

mikroregionu Králicko patří další čtyři samosprávné obce, a to Červená Voda, Dolní Morava, Mladkov a Lichkov (viz obrázek 4). Králicko je druhým nejmenším správním obvodem, svou rozlohou 15 869 ha zaujímá pouze 3,5 % území kraje. Celkově žije nyní v této oblasti asi 9 tisíc obyvatel. Z pohledu historie se jedná o oblast, která byla dlouhodobě obývaná smíšeným česko-německým obyvatelstvem. V důsledku událostí po 2. světové válce došlo k hlubokým sociálně-ekonomickým změnám, s jejichž důsledky se region potýká dodnes. Trvalým trendem je úbytek obyvatel regionu (viz tabulka 6), který je způsoben přirozeným úbytkem obyvatel, nízkou porodností a rovněž odchodem za lépe placenou prací. Celkový úbytek obyvatel dosáhl za uplynulých 20 let 12 – 14%. V době krize došlo na Králicku ke zvýšení nezaměstnanosti cca o 3 %, z původních 7 % na 10 %. Region Králicka byl vyhlášen oblastí soustředěné podpory státu a později i Pardubického kraje. Na Králicku působí dvě úplné základní školy (Králíky, Červená Voda), dvě neúplné základní školy (Mladkov 1. – 2. ročník, Lichkov 3. - 5. ročník), základní škola praktická a dvě střední školy, a to Střední odborné učiliště opravárenské a gymnázium, které je součástí spojeného subjektu se základní školou.

Obrázek 5 Administrativní mapa ORP Králíky

Zdroj: [www.pardubice.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/administrativni_mapa_spravni_obvod_kraliky/\\$File/kraliky.jpg](http://www.pardubice.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/administrativni_mapa_spravni_obvod_kraliky/$File/kraliky.jpg)

Tabulka 6 Obyvatelstvo správního obvodu Králíky

Ukazatel	2008	2009	2010	2011
Přirozený přírůstek obyvatel narození - zemřelí	- 10	- 12	- 12	- 51
Přírůstek obyvatel přistěhovalí – vystěhovalí	-7	-83	-8	-34
Celkem	-17	-95	-20	-85

Zdroj: http://www.pardubice.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/vybrane_ukazatele_za_spravni_obvod_kraliky_v_letech_2001_2011

6.1.1 Město Králíky

Obrázek 6 Znak města Králíky

Králíky byly poprvé písemně zmíněny ve 14. století v tzv. Zemských deskách větších jako „Montana in Greylichs“ (Hory kralické). Existence vlastního města Králíky byla věrohodně doložena až v roce 1568. Město Králíky se nachází ve východní části Čech na hranici s Olomouckým krajem v útvaru

Zdroj: www.kraliky.eu nazvaném Králická brázda. Na severu tvoří hranici katastru státní hranice s Polskou republikou. Králíky mají téměř 5 tisíc obyvatel. Po provedené reformě státní správy se v roce 2002 stávají Králíky obcí s rozšířenou působností. Město Králíky je zřizovatelem Gymnázia a základní školy Králíky, základní umělecké školy, školní jídelny a tří mateřských škol.

6.2 Gymnázium a základní škola Králíky v mikroregionu Králícko

Gymnázium a základní škola Králíky je příspěvkovou organizací zřizovanou městem Králíky. Organizace vznikla sloučením dvou samostatných základních škol, tzv. „Bílé“ a „Žluté“ školy v červenci 2008 a následně k základní škole bylo připojeno ještě gymnázium.

Obrázek 7 Logo školy

Zdroj: <http://www.gazskraliky.cz/>

6.2.1 Základní škola: charakteristika školy

Dle výročních zpráv a interních materiálů školy je základní škola úplná škola s devíti postupnými ročníky, na gymnáziu dobíhá studium osmiletého studijního programu. Výuka žáků základní školy probíhá ve dvou budovách. Žáci prvního stupně navštěvují budovu „Žluté“ školy v ulici 5. května, žáci druhého stupně navštěvují mladší „Bílou“ školu v ulici Moravská. Kapacita školy v Moravské ulici je 480 žáků, kapacita školy v ulici 5. května 320 žáků. V budově základní školy v ulici Moravská jsou umístěny čtyři oddělení školní družiny s kapacitou 110 žáků. Obě školní budovy leží při hlavní silnici na Hradec Králové. Areál „Bílé“ školy v Moravské ulici vznikl přestavbou z původní mateřské školy. Tvoří ho šest samostatných budov – pavilonů spojených chodbou. V pěti pavilonech areálu v Moravské ulici je k dispozici 10 kmenových tříd, pracovna fyziky, chemie a přírodopisu, hudební výchovy, gymnastický sál, taneční sál, cvičná kuchyň a 2 učebny výpočetní techniky. Z důvodu rozlehlosti areálu využívají pedagogičtí pracovníci tzv. „malé sborovny“, které jsou umístěny v každém pavilonu. V podkroví budovy se nachází školní knihovna a studovna pro samostudium žáků i pedagogů. Všechny kmenové i odborné učebny jsou vybaveny interaktivními tabulemi. Čtvrtý pavilon budovy je ředitelstvím školy, svou kancelář zde má tedy ředitel školy, dále zástupkyně ředitele pro 2. stupeň a také hospodárka školy, zázemí pavilonu doplňuje vybavená sborovna. Učební pomůcky a učebnice jsou uloženy v prostorných kabinetech a skladech učebnic. Nenáročným relaxačním aktivitám slouží v jarních a letních měsících venkovní prostory mezi jednotlivými pavilony. Ve vestibulu školy je otevřen školní bufet, který zajišťuje prodej svačin, občerstvení, nápojů. Školní družina pro svou činnost využívá čtyři vybavené učebny, malou tělocvičnu, výtvarnou dílnu a v letních měsících rozlehlou zahradu. V šestém pavilonu budovy sídlí na základě smlouvy o výpůjčce samostatná příspěvková organizace Školní jídelna Králíky, která zajišťuje stravování pro žáky a zaměstnance školy. Budova školy v ulici 5. května je postavena klasicky – všechny učebny jsou umístěny v jedné budově. Výuka probíhá v 10 kmenových třídách, odborné

pracovně výpočetní techniky, multimediální učebně, cvičné kuchyni, tělocvičně, v zahradě školy je vybudován vytápěný skleník. Zázemím pro pedagogické pracovníky je prostorná sborovna.

Součástí školy jsou dvě tělocvičny a víceúčelový sportovní areál k výuce atletických disciplín (tartanová dráha, vrh koulí, skok do dálky, skok do výšky) a míčových her (házená, malá kopaná, volejbal, basketbal). K dispozici je rovněž kluziště s hlazeným betonem pro kolečkové sporty. Žáky základní školy jsou děti především z Králík a okolních obcí – Mladkov, Lichkov, Červená Voda, Dolní Morava.

Základní škola pracuje dle školního vzdělávacího programu (dále jen „ŠVP“) s motivačním názvem „Duhová škola – svět je pestrý jako duha, pojďme ho společně objevovat“.

6.2.2 Gymnázium: charakteristika školy

Historická budova gymnázia se nachází v centru města na Velkém náměstí. Otevření prvního ročníku gymnázia spadá do roku 1946, ale v důsledku centralizace středních škol byl rok 1968 rokem posledním, kdy se na gymnáziu uskutečnily maturity. Teprve po roce 1989 se začala objevovat snaha o znovuotevření střední školy v Králíkách a po složitých jednáních se 1. září 1992 otevřely dveře gymnázia pro nové žáky.

Králicko je na periferii kraje i okresu, je za horami, obtížně dostupné. Gymnázium stejně tak jako základní školu navštěvují převážně děti z Králík, obvodů města Králíky a z okolních obcí (viz tabulka 7).

Tabulka 7 Počet žáků na gymnáziu dle jednotlivých obcí regionu

Školní rok	Počet žáků					
	Králíky	Č.Voda	D.Morava	Mladkov	Lichkov	celkem
09/10	60	10	1	0	2	73
10/11	51	10	1	0	2	64
11/12	34	7	1	1	1	44
12/13	10	4	1	0	1	16
celkem	155	31	4	1	6	197

Zdroj: dokumentace Gymnázia a základní školy Králíky

V průběhu školního roku 2009/2010 proběhla jednání o budoucnosti školy. Školská komise při Městském úřadu v Králíkách byla seznámena se záměrem Pardubického kraje transformovat osmileté gymnázium na gymnázium čtyřleté z důvodu neustále klesajícího počtu žáků. Tento záměr Pardubického kraje byl poprvé projednáván na zastupitelstvu města již v roce 2005. Zastupitelé v té době nepřijali žádné usnesení týkající se návrhu transformace středního školství, pouze přijali deklaratorní usnesení s výzvou Pardubickému kraji na zachování středoškolského vzdělávání na Králicku. V následujících letech pokračoval nepříznivý vývoj a pokles počtu dětí s trvalým bydlištěm ve městě Králíky a v obcích regionu. V témže roce bylo rozhodnuto o převedení zřizovatelských funkcí z původního zřizovatele (Pardubický kraj) na zřizovatele nového (město Králíky) a připojení školy k již sloučeným základním školám, a to s platností od 1. července 2009, kdy vznikl jediný školský subjekt – Gymnázium a základní škola Králíky, s adresou Moravská 647, Králíky. Chod Gymnázia Králíky, Velké náměstí 367 byl ukončen k 30. červnu 2009, škola byla vymazána z rejstříku škol. Majetek původního zřizovatele, kterým škola disponovala, byl bezúplatně převeden na nového zřizovatele a je školou i nadále využíván. Škola i pro další období sídlila, coby odloučené pracoviště, v budově na Velkém náměstí, využívala však jen část budovy (1. a 2. patro). Přízemí objektu bylo pronajímáno jiným subjektům. Na základě přijímacího

řízení byl na podzim roku 2010 otevřen 1. ročník čtyřletého studia. Z celkových deseti přijatých uchazečů (na adresu školy bylo doručeno 10 přihlášek) jich ke studiu nastoupilo šest. Následně proběhla masívní kampaň, která měla podpořit zvýšení počtu uchazečů o studium, ale bohužel počet přihlášených uchazečů byl opět nízký, pouhých 10. Vzhledem k této skutečnosti bylo po jednání zastupitelstva města rozhodnuto, že přijímací řízení pro školní rok 2011/2012 bude zastaveno. Zároveň proběhlo několik schůzek ohledně budoucnosti gymnázia. Jejich výsledkem bylo, že ročníky osmiletého studia dokončí své studium v Králíkách (do konce školního roku 2012/2013) a žáci čtyřletého oboru absolvují 2. ročník v Králíkách a 3. a 4. ročník, včetně maturitní zkoušky, dokončí na Gymnáziu v Žamberku. Tento postup byl projednán s jejich rodiči a s vedením Gymnázia Žamberk. Současně bylo dohodnuto, že během studia ve 2. ročníku dojde ke sladění obsahu učiva ve školních vzdělávacích programech obou gymnázií, respektive, že se ŠVP Gymnázia Králíky co nejvíce přiblíží ŠVP Gymnázia Žamberk, aby přechod na jinou školu byl pro žáky co nejjednodušší. Ze šesti žáků čtyřletého oboru se rozhodli pokračovat dále ve studiu celkem čtyři, dva odešli od 1. září 2011 na zcela jinou školu. Výuka všech tří zbývajících tříd probíhala i ve školním roce 2011/2012 v budově na Velkém náměstí. Po odmaturování oktávy v květnu 2012 zbyla poslední třída osmiletého oboru, která své studium dokončí v Králíkách ve školním roce 2012/2013. Žáci čtyřletého oboru přestoupili, jak bylo ujednáno, na Gymnázium do Žamberku, kde svá studia dokončí. Zázemí gymnázia pro rok 2011/2012 ještě poskytovala budova na náměstí, ve které bylo 10 učeben. Z tohoto počtu byly čtyři kmenové a šest odborných. Gymnázium mělo v přízemí vlastní tělocvičnu, kterou však pro účely výuky již nevyužívalo, protože bylo využíváno tělocvičen a sportovního areálu, s kvalitním vybavením, při základní škole. K zázemí gymnázia patřila ještě ředitelna, sborovna, kancelář a 4 kabinety.

V červnu školního roku 2011/2012 bylo zahájeno přestěhování poslední třídy gymnázia na 2. stupeň základní školy sídlící v ulici Moravská, neboť

udržovat v provozu školní budovu na náměstí kvůli jediné, poslední třídě gymnázia, by bylo velice neekonomické.

Těmito kroky králické gymnázium definitivně směřuje ke svému úplnému utlumení na konci školního roku 2012/2013.

6.3 Předmět činnosti Gymnázia a základní školy Králíky

V souladu se zřizovací listinou **Gymnázium a základní škola Králíky** poskytuje:

- základní vzdělávání,
- střední vzdělávání,
- školské služby
 - a) zajišťuje výchovu a vzdělávání dětí mimo školní vyučování ve školní družině a školním klubu (výtvarná dílna, vaření, Švadlenka, sportovní klub, klub informatiky),
 - b) poskytuje odborné, studijně pracovní, knihovnické a informační služby pro žáky a pedagogické pracovníky ve školní knihovně (česká a anglická školní knihovna).

Organizace plní:

- ustanovení zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon, v. z. p. p., týkající se státní správy ve školství.

Organizace realizuje:

- doplňkovou činnost
 - a) pronájem bytových a nebytových prostor,
 - b) specializovaný maloobchod,
 - c) provoz sportovního areálu pro veřejnost včetně provozu zařízení pro halové sporty,
 - d) provoz učebny výpočetní techniky pro veřejnost,
 - e) lektorská činnost pro veřejnost,
 - f) zájmové kroužky,
- podpůrné činnosti

- a) reedukační péče,
- b) K – klub – nízkoprahový klub.

6.4 Personální zajištění Gymnázia a základní školy Králíky

Gymnázium a základní škola Králíky zaměstnává v současnosti 38 pedagogických pracovníků. 98 % pedagogických pracovníků je plně kvalifikovaných. Dvě učitelky mají vzdělání speciálních pedagogů. Výchovnou problematikou se zabývají výchovný poradce a metodik prevence sociálně patologických jevů. Provoz školy, tělocvičen a sportovního areálu zajišťuje 13 provozních zaměstnanců. Statutárním orgánem školy je ředitel.

Tabulka 8 Personální složení Gymnázia a základní školy Králíky k 31. 12. 2012

Profese	Fyzický počet zaměstnanců	Přepočtený počet zaměstnanců
Učitelé	33	30,22
Vychovatelky	5	4,11
Hospodářka	1	1,00
Uklízečky	7	5,78
Školníci	2	2,00
Domovník	1	0,15
Správce sportovního areálu a tělocvičny	2	1,24
Celkem	51	44,5

Zdroj: Dokumentace Gymnázia a základní školy Králíky

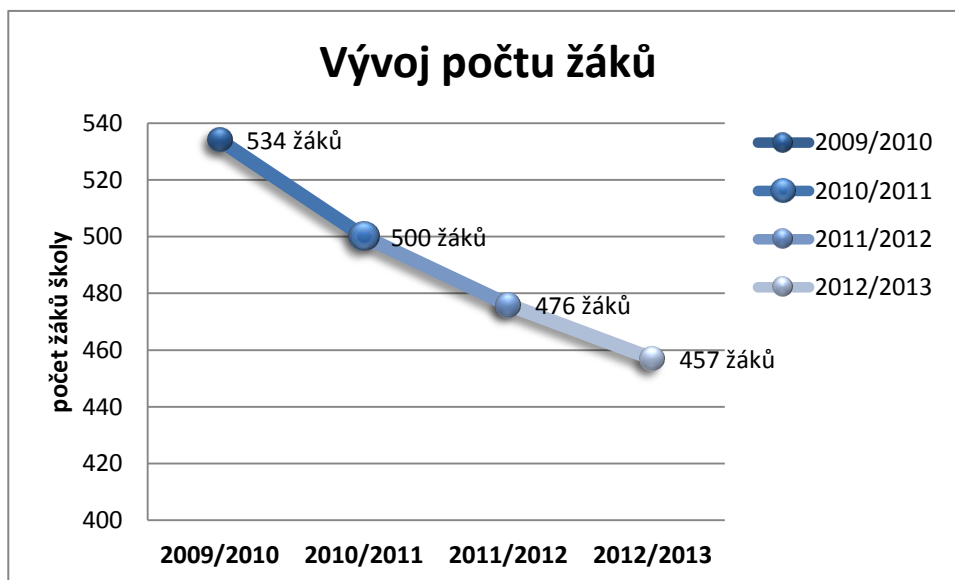
Ani tuto školu neminul pokles počtu jejich žáků (viz tabulka 9), což se projevilo v počtu zaměstnanců. K 31. 12. 2010 měla škola 59 zaměstnanců, k 30. 06. 2011 klesl počet zaměstnanců na 56, kdy škola byla nucena propustit dva pedagogické pracovníky a jednu uklízečku, k 31. 12. 2012 byl počet zaměstnanců 51. Došlo k propuštění čtyř učitelů a jedné uklízečky.

Tabulka 9 Vývoj počtu žáků Gymnázia a základní školy Králíky

Školní rok	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
1. stupeň	237	234	218	221
2. stupeň	224	202	214	220
gymnázium	73	64	44	16
Celkem	534	500	476	457

Zdroj: dokumentace Gymnázia a základní školy Králíky

Obrázek 8 Graf vývoje počtu žáků školní rok 2009/2010 – 2012/2013

Zdroj: dokumentace Gymnázia a základní školy Králíky

7 Financování Gymnázia a základní školy Králíky

Gymnázium a základní škola Králíky při své činnosti hospodaří s následujícími finančními zdroji:

- finančními prostředky ze státního rozpočtu na přímé náklady na vzdělávání,
- finančními prostředky z rozvojových programů,
- finančními prostředky z rozpočtu zřizovatele na provoz školy,
- finančními prostředky získanými úplatou za zájmové vzdělávání ve školní družině a školním klubu,
- finančními prostředky ve vlastních фонdech,
- finančními prostředky získanými doplňkovou činností,
- finančními dary,
- finančními prostředky z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost – EU peníze školám,
- finančními prostředky grantů Pardubického kraje.

7.1 Přímé výdaje na vzdělávání: analýza příjmů a výdajů

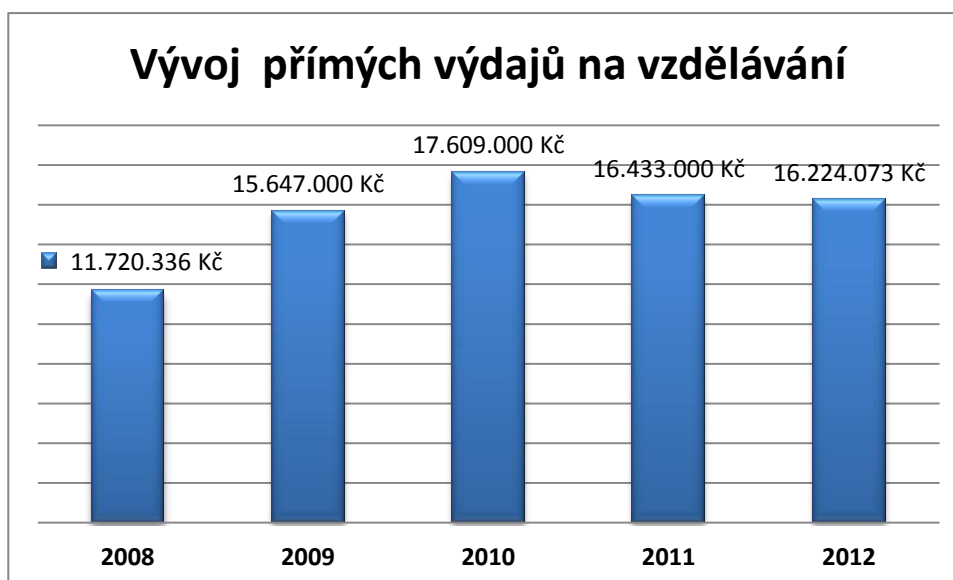
Základní postup při financování školy vychází ze zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), v. z. p. p. a ze zákona o státním rozpočtu České republiky. Tento základní postup je založen důsledně na kombinaci výkonového a programového financování a je tedy plně v souladu s hlavními požadavky na efektivní alokaci veřejných financí. Základním zdrojem financování přímých výdajů na vzdělávání jsou finanční prostředky ze státního rozpočtu z kapitoly 333.

Tabulka 10 Ukazatele přímých nákladů na vzdělávání 2008 - 2012

Ukazatel	2008	2009	2010	2011	2012
Platy	8 209 000	10 984 000	12 570 000	11 805 000	11 823 374
OON	124 000	182 000	180 000	153 000	53 000
Odvody pojistné	2 891 000	3 580 334	4 263 668	4 007 823	4 010 232
Odvody FKSP	163 000	221 000	251 426	118 000	118 217
ONIV	333 336	679 666	343 906	349 177	219 250
Celkem	11 720 336	15 647 000	17 609 000	16 433 000	16 224 073

Zdroj: účetní výkazy Gymnázia a základní školy Králíky 2008 – 2012

Obrázek 9 Graf vývoje výdajů na vzdělávání

Zdroj: účetní výkazy Gymnázia a základní školy Králíky 2008- 2012

Tabulka 11 Rozpis čerpání ONIV 2008 - 2012

ONIV	2008	2009	2010	2011	2012
OOPP	1 570	6 952	4 786	1 568	0
Učebnice a učební pomůcky	119 756	338 308	226 905	132 180	85 262
cestovné	17 270	35 601	30 190	45 053	0
DVPP	6 900	35 763	17 872	51 418	8 205
Zákonné pojistné	35 006	49 690	46 547	53 112	48 806
Ostatní služby	152 834	182 054	0	38 420	19 945
Náhrady při DPN	-----	31 298	17 606	27 426	57 032
celkem	333 336	679 666	343 906	349 177	219 250

Zdroj: účetní výkazy Gymnázia a základní školy Králíky 2008 - 2012

7.1.1 Přímé výdaje na vzdělávání rok 2008

V roce 2008 ministerstvo vyhlásilo rozvojový program Zvýšení nenárokových složek platů a motivačních složek mezd pedagogických pracovníků regionálního školství s ohledem na kvalitu jejich práce. Cílem rozvojového programu bylo umožnit ředitelům škol lépe ocenit pedagogické pracovníky dosahující dlouhodobě kvalitních výsledků pedagogické práce, zejména v oblasti přípravy nebo realizace kurikulární reformy, a to bez ohledu na počet let pedagogické praxe. Tyto finanční prostředky byly účelově vázané a jejich použití k jinému účelu, než k jakému jsou určeny, by bylo považováno za neoprávněné použití prostředků státního rozpočtu (porušení rozpočtové kázně). Škola obdržela finanční prostředky ve výši 106 000 Kč, z toho 77 373 Kč bylo přiděleno na platy, 28 627 Kč na související zákonné odvody. Tyto finanční prostředky byly čerpány v plné výši. Z tabulky 10 je zřejmé navýšení finančních prostředků na platy v roce 2009, a to jednak v souvislosti se změnou platových tarifů nepedagogických pracovníků, jednak s posílením mzdových prostředků regionálního školství o 0,48 % a v neposlední řadě v souvislosti s připojením gymnázia k základní škole od 1. července 2009. S účinností od 1. ledna 2009 se snížila sazba

pojistného na nemocenské pojištění hrazeného zaměstnavatelem z 3,3 % na 2,3 % vyměřovacího základu. Na jedné straně to znamenalo, že celková částka tzv. zákonných odvodů hrazených zaměstnavatelem (pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, pojistné na všeobecné zdravotní pojištění, příděl do fondu kulturních a sociálních potřeb) se pro rok 2009 snížila z 37 % na 36 %, na druhé straně nově vznikla zaměstnavateli povinnost vyplácet zaměstnancům po dobu prvních čtrnácti kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti náhradu mzdy, a to z položky ONIV. V roce 2009 došlo k významnému posílení orientačního ukazatele ONIV, a to z několika důvodů: s navýšením prostředků na platy se zvýšilo i zákonné pojistné, od roku 2009 jsou náhrady při dočasné pracovní neschopnosti součástí ukazatele ONIV jak již bylo zmíněno výše, krajský úřad vyhověl žádosti ředitele školy o posílení tohoto ukazatele z důvodu nutnosti pořízení nových učebnic, když v polovině roku 2008 došlo ke sloučení základních škol, které pro výuku používaly učebnice zcela odlišné.

7.1.2 Přímé výdaje na vzdělávání rok 2009

V roce 2009 pokračoval rozvojový program z roku 2008 Zvýšení nenárokových složek platů a motivačních složek mezd pedagogických pracovníků regionálního školství s ohledem na kvalitu jejich práce. Ministerstvo dále vyhlásilo pro rok 2009 rozvojový program Posílení úrovně odměňování nepedagogických pracovníků a Podpora řešení dopadu meziročního snížení počtu žáků a s ním spojené nutnosti snižování počtu zaměstnanců regionálního školství zřizovaného územně samosprávnými celky („Hustota“) a podpora řešení specifických problémů regionálního školství v působnosti územně samosprávných celků („Specifika“). V rámci těchto rozvojových programů obdržela škola celkem finanční prostředky ve výši 1 077 526 Kč. Z této částky bylo na platy určeno 792 295 Kč, zákonné odvody činily 285 231 Kč. Toto programové financování umožňovalo řešit takové ekonomické aspekty vzdělávání, které není možné promítnout do republikových normativů. I v roce 2009 byly přidělené finanční prostředky

čerpany v plné výši. V dubnu 2009 vyhlásilo ministerstvo rozvojový program Školní vybavení pro žáky 1. ročníku základního vzdělávání, jehož cílem bylo poskytnout školám finanční prostředky účelově určené na nákup školního vybavení pro žáky 1. ročníku základní školy, kteří zahájí vzdělávání ve školním roce 2009/2010. Škola získala dotaci ve výši 36 000 Kč, kterou čerpala v plné výši a nakoupila písanky, desky na sešity, písmena a desky na písmena, psací, rýsovací a výtvarné potřeby, pracovní sešity k učebnicím pro 45 budoucích žáků 1. třídy.

7.1.3 Přímé výdaje na vzdělávání rok 2010

I v roce 2010 škola obdržela kromě finančních prostředků na přímé náklady na vzdělávání z kapitoly 333 dotaci z rozvojového programu „Hustota“ a „Specifika“, a to v celkové výši 244 510 Kč. Opakovaně byl vyhlášen rozvojový program na nákup školního vybavení pro žáky 1. ročníku, kdy škola na základě podané žádosti získala částku 37 000 Kč. Tento program pokračoval až do roku 2011. V roce 2010 byly škole přiděleny finanční prostředky na financování odměn pro hodnotitele písemných prací v souvislosti se zajištěním činností hodnotitelů písemných prací ve společné části maturitní zkoušky, a to ve výši 4 692 Kč.

7.1.4 Přímé výdaje na vzdělávání rok 2011

Rok 2011 přinesl zavedení nového průřezového ukazatele „Výdaje na krytí mzdových nákladů pedagogických pracovníků regionálního školství včetně příslušenství“. V důsledku zavedení tohoto průřezového ukazatele došlo k závaznému členění mzdových prostředků na pedagogické a nepedagogické pracovníky. Rozdělení celkového objemu mzdových prostředků na mzdové prostředky pedagogických a nepedagogických pracovníků bylo provedeno na základě skutečnosti za 1. – 3. čtvrtletí roku 2010 dopočtené do celoročního rozpočtu 2010. Jak vyplývá z údajů v tabulce 10, došlo v roce 2011 k významnému snížení finančních prostředků určených na platy. Důvodem bylo snížení platů nepedagogických pracovníků o 10 % a změna výkonů – především značný pokles počtu žáků

na gymnáziu. Ve školním roce 2010/2011 mělo gymnázium 64 žáků, ve školním roce 2011/2012 žáků 44, ve školním roce 2012/2013 to již bylo pouze 16 žáků. Počet jednotek výkonu na 1 úvazek pedagogického pracovníka na gymnáziu činil v roce 2011 11,9, počet jednotek výkonu na 1 úvazek nepedagogického pracovníka 57. Rozpočtovaný průměrný měsíční plat pedagogického pracovníka 24 398 Kč, nepedagogického pracovníka 14 652 Kč. Při počtu žáků 64 to znamená limit počtu pedagogických pracovníků 5,431, nepedagogických 1,123. Skutečný přepočtený počet pedagogických pracovníků činil 8,256, nepedagogických pracovníků 1,25 úvazku. V případě pedagogů došlo k překročení normativního počtu zaměstnanců o 2,825 úvazku, u provozních pracovníků o 0,127 úvazku, což v přepočtu na měsíční objem prostředků na platy pedagogických pracovníků představuje částku 68 925 Kč a 1 860 Kč na platy nepedagogických pracovníků. Jak již bylo uvedeno výše, limit počtu zaměstnanců je závazný ukazatel, ale za jeho nedodržení není stanovena žádná sankce, rozhodující je, aby se organizace řádně vypořádala se závaznými ukazateli finančními. V případě gymnázia byla chybějící částka na platy pedagogů a provozních pracovníků, a rovněž zákonných odvodů s nimi souvisejících, dofinancována z rozpočtu zřizovatele, tedy města Králíky, jak pro školní rok 2010/2011, tak pro roky následující. V roce 2011 se snižuje odvod do fondu kulturních a sociálních potřeb o 1 %, oproti 2 % ze mzdového normativu v roce 2010. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vyhlásilo pro rok 2011 rozvojový program Podpora řešení specifických problémů regionálního školství v jednotlivých krajích s přihlédnutím k rozdílné hustotě osídlení a s tím spojené rozdílné hustotě sítě škol a školských zařízení jednotlivých krajů. Finanční prostředky z tohoto rozvojového programu byly určeny jak pro pedagogické pracovníky (137 839 Kč na platy), tak pro provozní zaměstnance (23 283 Kč na platy). Pro pedagogické pracovníky byl vyhlášen rozvojový program Posílení platové úrovně pedagogických pracovníků s vysokoškolským vzděláním. V rámci tohoto programu získala škola na platy pedagogů s vysokoškolským vzděláním, kteří splňovali odbornou kvalifikaci dle školského zákona, dotaci v celkové

výši 649 429 Kč. Toto programové financování bylo významným doplňkem normativního rozpisu přímých výdajů.

7.1.5 Přímé výdaje na vzdělávání rok 2012

V roce 2012 je zcela potlačena programová část financování. V oblasti mzdových prostředků byl zajištěn objem mezd na úrovni skutečnosti roku 2011, u pedagogických pracovníků zvýšený o dopad zvýšení platových tarifů. V březnu 2012 vláda České republiky schválila regulační opatření týkající se vázání výdajů státního rozpočtu 2012. Výše vázání byla vypočítána z „Ukazatelů přímých nákladů na vzdělávání na rok 2012“. Z rozpočtu Gymnázia a základní školy Králíky bylo zavázáno 290 000 Kč, z toho 215 000 Kč z výdajů na platy, 75 000 Kč na zákonné odvody. V listopadu byla rozpuštěna rezerva finančních prostředků na platy a před koncem roku zaslalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vzhledem k nedočerpání rezerv prostředky na částečné uvolnění vázání. Chybějící prostředky na platy pedagogů i provozních pracovníků gymnázia byly, jak je již uvedeno výše, dofinancovány městem Králíky, stejně tak i odstupné pro zaměstnance propuštěné v tomto roce z důvodu nadbytečnosti.

K významnému snížení finančních prostředků došlo v oblasti ostatních neinvestičních výdajů, kdy se naplnil avizovaný pokles tohoto ukazatele o téměř 35 %. Částka 219 000 Kč na ostatní neinvestiční výdaje nestačila na pokrytí nutných výdajů a škola byla nucena například učební pomůcky, cestovné hradit z prostředků zřizovatel a doplňkové činnosti.

7.2 Provoz školy: analýza výnosů a nákladů

Provoz Gymnázia a základní školy je financován především příspěvkem z rozpočtu zřizovatele (viz tabulka 12). Zřizovatel poskytuje příspěvkové organizaci finanční prostředky zejména na běžný provoz a údržbu školy, tedy na úhradu energií, vodného a stočného, materiálu, služeb, cestovného, stravování zaměstnanců, pojištění apod. Součástí příspěvku z rozpočtu zřizovatele jsou rovněž prostředky na odpisy dlouhodobého hmotného

majetku. Jak již bylo uvedeno výše, zřizovatel Gymnázia a základní školy Králíky přiděluje organizaci rovněž prostředky na dofinancování platů pedagogických a nepedagogických pracovníků gymnázia a současně také na související odvody. Návrh rozpočtu, tedy výše příspěvku, předkládá zřizovateli statutární zástupce – ředitel školy. V průběhu tzv. dohádovacího řízení je upřesňována výše jednotlivých nákladových položek a návrh rozpočtu je následně předkládán ke schválení zastupitelstvu města. Do doby schválení rozpočtu podléhá hospodaření rozpočtovému provizoriu. Hospodaření se řídí příjmy a výdaji rozpočtu schváleného pro předchozí rok. Zřizovatel poskytuje organizaci finanční prostředky vždy na jeden měsíc ve výši jedné dvanáctiny celkové loňské roční částky. Po schválení rozpočtu zastupitelstvem města Králíky obdrží škola rozpis rozpočtu se stanovením závazných ukazatelů, kdy závazným ukazatelem je objem prostředků na platy, ostatní ukazatele jsou orientační.

Tabulka 12 Přehled výnosů v hlavní činnosti

Druh výnosu	2008	2009	2010	2011	2012
Příspěvek od zřizovatele	2 763 000	4 000 000	4 492 000	4 840 000	5 097 000
Úplata za zájmové vzdělávání	66 000	69 500	73 500	106 500	106 500
Dary	0	13 000	12 000	12 000	15 000
Celkem	2 829 000	4 082 500	4 577 500	4 958 500	5 218 500

Zdroj: účetní výkazy Gymnázia a základní školy Králíky 2008 - 2012

Obrázek 10 Graf vývoje příspěvku z rozpočtu zřizovatele

Zdroj: účetní výkazy Gymnázia a základní školy Králíky 2008 - 2012

Z dat uvedených v tabulce 12 je zřejmé výrazné zvyšování příspěvku z rozpočtu zřizovatele od roku 2009. Důvodem tohoto navýšení bylo připojení gymnázia od pololetí 2009, kdy gymnázium sídlilo až do června 2012 coby odloučené pracoviště v samostatné budově na Velkém náměstí v Králíkách. V době, kdy zřizovatelem gymnázia byl Pardubický kraj, plynulo do rozpočtu města Králíky za pronájem budovy na náměstí 200 000 Kč ročně a veškeré náklady spojené s provozem budovy hradila škola ze svého rozpočtu schváleného zřizovatelem. Z převzetí zřizovatelské funkce vyplynula pro město Králíky i povinnost hradit spotřebu energií, vodného a stočného, pravidelné prohlídky a revize zařízení v budově, služeb (internet, telefony), opravy a běžnou údržbu a v neposlední řadě přispívat na platy zaměstnanců.

V roce 2012 podala škola prostřednictvím zřizovatele žádost Krajskému úřadu Pardubického kraje o finanční prostředky z Programu na podporu rozvoje sportovní a volnočasové činnosti škol a školských zařízení, které nejsou zřizovány Pardubickým krajem, a to na realizaci projektu s názvem Brankářská a ochranná výstroj – hokejbal a lední hokej. Z tohoto grantu škola získala částku 10 000 Kč a je součástí příspěvku zřizovatele na

provoz, vlastní podíl školy činil 6 260 Kč. Tento grant vyčerpala škola v plné výši.

Významnou položkou na straně příjmů školy je úplata za zájmové vzdělávání ve školní družině a školním klubu. Pro roky 2008 - 2010 stanovil ředitel školy v souladu s vyhláškou č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, v. z. p. p., měsíční úplatu ve výši 60 Kč za jednoho účastníka činnosti školní družiny. Při naplněnosti školní družiny 110 žáky (kapacita 110 žáků) byl celkový roční příjem z této činnosti 66 000 Kč. Ve školním roce 2009/2010 zahájil svou činnost školní klub (kapacita 70 žáků) a v následujícím školním roce rozhodl ředitel školy na základě kalkulace o zvýšení úplaty za činnost školní družiny z původních 60 Kč na 90 Kč za jednoho účastníka měsíčně. Úplata za činnost školního klubu a zvýšení měsíční částky za činnost školní družiny přispěly ke zvýšení příjmů organizace v hlavní činnosti. Tyto zdroje používá škola na nákup vybavení školní družiny a školního klubu, psacích a výtvarných potřeb apod.

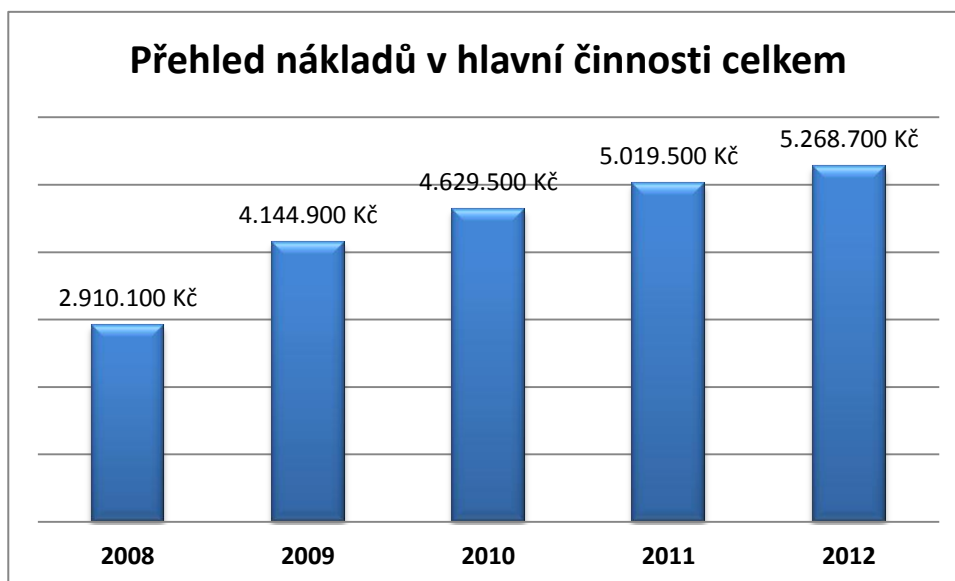
Finanční dary nejsou v rozpočtu školy až tak významnou položkou. Ve vybraném období škola získala neúčelové finanční dary v celkové výši 52 000 Kč, které byly použity na nákup vybavení pro zimní sporty – lyží, lyžařských bot. Jak již bylo uvedeno výše, je na Králicku trvalým trendem úbytek obyvatel, který je způsoben mimo jiné i odchodem obyvatel za lépe placenou prací, a to zejména vzdělanějších lidí. V regionu stále více zůstávají pracovníci, jejich vzdělání jim neumožňuje vykonávat kvalifikovanější práci. Na druhé straně podnikatelské subjekty stále častěji nabízejí pouze jednoduché, kvalifikačně nenáročné práce za velmi nízkou mzdu. Vytváří se tak začarovaný kruh. Z regionu odcházejí vzdělaní lidé, tím se stává neatraktivním pro podnikatele, kteří potřebují pro své podnikání kvalifikované pracovní síly. Podnikatelské klima není optimistické, nezaměstnanost se pohybuje okolo 10% a ekonomické subjekty, které jsou ochotny poskytnout finanční prostředky, na Králicku prakticky neexistují.

Tabulka 13 Přehled nákladů v hlavní činnosti

Druh nákladu	2008	2009	2010	2011	2012
Materiál	399 300	478 600	606 300	535 600	412 600
Elektrická energie	239 500	348 000	335 000	385 000	294 200
Vodné, stočné	168 500	228 300	255 000	244 000	175 500
Zemní plyn	979 800	1 573 000	1 515 000	1 450 000	1 255 000
Opravy a udržování	20 800	61 000	94 700	105 000	115 200
Cestovné	1 000	3 000	19 000	24 400	56 100
Ostatní služby	619 000	691 500	760 200	870 000	1 096 000
Platy	285 000	356 500	549 000	811 000	914 000
Odvody	104 000	122 800	198 000	287 000	330 000
OON – odstupné	0	0	0	60 200	247 000
Ostatní náklady	40 000	59 200	71 800	65 000	167 100
Odpisy DHM	53 000	221 000	221 000	178 500	203 000
Reprezentace	0	2 000	4 500	3 800	3 000
Celkem	2 910 100	4 144 900	4 629 500	5 019 500	5 268 700

Zdroj: účetní výkazy Gymnázia a základní školy Králíky 2008 - 2012

Obrázek 11 Přehled nákladů hlavní činnosti 2008 - 2012

Zdroj: účetní výkazy Gymnázia a základní školy Králíky 2008 - 2012

Jak vyplývá z údajů v přehledu nákladů Gymnázia a základní školy Králíky, potřeba finančních prostředků nutných na provoz organizace rok od roku roste. Připojení střední školy v polovině roku 2009 znamenalo již výše zmiňované zvýšení příspěvku na provoz školy z rozpočtu zřizovatele na pokrytí zvýšených nákladů spojených s provozem gymnázia v samostatné budově. K výraznému nárůstu došlo prakticky u všech položek, v případě energií (elektrické energie, zemního plynu, vodného a stočného) bylo důvodem také každoroční zvyšování ceny. Jestliže v roce 2009 činila cena vodného a stočného 53,76 Kč za 1 m³, potom v roce 2012 dosáhla cena 59,20 Kč, za 1 m³ zemního plynu platila škola v roce 2011 9,83 Kč a v roce 2012 se cena zvýšila na 12,98 Kč.

7.3 Doplnková činnost

Gymnázium a základní škola Králíky realizuje v souladu se zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v. z. p .p. živnostenským zákonem a zřizovací listinou doplňkovou činnost. Tuto činnost realizuje na základě živnostenského listu. Doplňková činnost nesmí narušovat plnění hlavních úkolů organizace a sleduje se odděleně. Hospodaření v rámci doplňkové nesmí být ztrátové a finanční prostředky

získané touto činností používá organizace k pokrytí potřeb své hlavní činnosti, škola tedy ze zisku v doplňkové činnosti pokryje ztrátu v činnosti hlavní a zbývající část zisku rozděljuje do peněžních fondů, a to do fondu rezervního a fondu odměn. Gymnázium a základní škola Králíky k lepšímu využití všech svých hospodářských možností a odbornosti zaměstnanců vykonává v rámci doplňkové činnosti: pronájem bytových a nebytových prostor, provoz sportovního areálu pro veřejnost včetně provozu zařízení pro halové sporty, provoz učebny výpočetní techniky pro veřejnost (dále jen pronájmy), pořádání odborných kurzů, seminářů školení a jiných vzdělávacích akcí včetně lektorské činnosti pro veřejnost a organizování zájmových kroužků (dále jen prodej služeb) a specializovaný maloobchod (dále jen prodej zboží).

Tabulka 14 Přehled nákladů a výnosů doplňkové činnosti

	2008	2009	2010	2011	2012
Prodej zboží					
Výnosy	299 000	296 900	328 600	300 300	272 500
Náklady	292 700	291 200	321 400	296 100	266 400
Zisk	6 300	5 700	7 200	4 200	6 100
Prodej služeb					
Výnosy	0	0	61 300	24 900	24 400
Náklady	0	0	33 200	11 800	12 600
Zisk	0	0	28 100	13 100	11 800
Pronájem					
Výnosy	162 000	225 400	249 900	239 700	197 600
Náklady	86 900	168 100	233 800	194 700	163 800
Zisk	75 100	57 300	16 100	45 000	33 800
Doplňková činnost celkem					
Celkem výnosy	461 000	522 300	639 800	564 900	494 500
Celkem náklady	379 600	459 300	588 400	502 600	442 800
Celkem zisk	81 400	63 000	51 400	62 300	51 700

Zdroj: účetní výkazy Gymnázia a základní školy Králíky 2008 - 2012

Tabulka 15 Vyhodnocení výsledku hospodaření 2008 -2012 v Kč

+zisk -ztráta	2008	2009	2010	2011	2012
Hlavní činnost	-81 100	-62 400	-52 000	-61 000	-50 200
Doplňková činnost	81 400	63 000	51 400	62 300	51 700
Celkem	300	600	600	1 300	1500

Zdroj: účetní výkazy Gymnázia a základní školy 2008 - 2012

Z výše uvedeného rozboru vyplývá, že doplňková činnost odpovídá účelu svého zřízení a svým rozsahem přispívá ke krytí nákladů v hlavní činnosti školy. Zisk z doplňkové činnosti v letech 2008 – 2012 byl použit téměř v plném rozsahu na pokrytí ztráty v hlavní činnosti způsobené nedostatečným příspěvkem na financování provozních nákladů. Zbývající část zlepšeného výsledku hospodaření byla každoročně po schválení zřizovatelem rozdělena do fondu odměn a do rezervního fondu

7.4 Peněžní fondy

Gymnázium a základní škola Králíky vytváří v souladu se zákonem o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů své peněžní fondy, a to fond rezervní, investiční fond, fond kulturních a sociálních potřeb a fond odměn.

Rezervní fond

Rezervní fond tvoří škola ze zlepšeného výsledku hospodaření, sníženého o převod do fondu odměn, na základě schválení jeho výše zřizovatelem. Ve sledovaném období do tohoto fondu bylo převedeno ze zlepšeného výsledku hospodaření po schválení zřizovatelem 800 Kč.

Investiční fond

Investiční fond vytváří Gymnázium a základní škola Králíky k financování svých investičních potřeb a jeho zdrojem ve sledovaném období, v této příspěvkové organizaci, jsou odpisy dlouhodobého hmotného majetku (viz tabulka 14).

Tabulka 16 Tvorba a čerpání investičního fondu 2008 -2012

	2008	2009	2010	2011	2012
Počáteční stav k 1.1.	101 277	46 787	6 156	146 743	241 389
Tvorba z odpisů	53 057	157 699	220 763	177 472	202 643
Investiční dotace z rozpočtu zřizovatele	0	0	0	0	0
Investiční příspěvek ze státních fondů	0	0	0	0	0
Z výnosů z prodeje svěřeného DHM	0	0	0	0	0
Z výnosů z prodeje majetku ve vlastnictví PO	0	0	0		0
Z darů a příspěvků	0	0	0	0	0
Převodem z rezervního fondu	0	0	0	0	0
ZDROJE CELKEM	154 334	204 456	226 919	324 215	202 643
Použití k financování investičních výdajů	107 547	198 300	80 176	82 826	0
K úhradě investičních úvěrů nebo půjček	0	0	0	0	0
K odvodu do rozpočtu zřizovatele	0	0	0	0	0
Posílení zdrojů na údržbu a opravy majetku	0	0	0	0	0
POUŽITÍ CELKEM	107 547	198 300	80 176	82 826	0
Konečný stav k 31.12.	46 787	6 156	146 743	241 389	444 032

Zdroj: účetní výkazy Gymnázia a základní školy Králíky 2008 -2012

V roce 2008 použila organizace investiční fond k pořízení interaktivní tabule a v následujících letech k nákupu certifikovaných sestav školního nábytku pro 1. stupeň základní školy, které splňují hygienické požadavky na vybavení základních škol.

Fond kulturních a sociálních potřeb

Fond kulturních a sociálních potřeb (dále jen „FKSP“) slouží k zabezpečování kulturních, sociálních a dalších potřeb. Gymnázium a základní škola Králíky prostředky fondu kulturních a sociálních potřeb používá v souladu s vyhláškou 114/2002 Sb., o fondu kulturních

a sociálních potřeb, v. z. p. p., a interními zásadami organizace. Ve sledovaném období došlo k výraznému snížení výše základního přídělů, a to od roku 2011, kdy je základním přídělem 1 % z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy, náhrady platů, na odměny za pracovní pohotovost, oproti 2 % ze mzdového limitu v předchozích obdobích. Změna výše základního přídělů samozřejmě ovlivnila rozsah jeho použití. V letech 2008 – 2010 organizace z fondu kulturních a sociálních potřeb poskytovala příspěvky na stravování zaměstnanců, dovolené a rekreační pobyty zaměstnanců a jejich rodinných příslušníků, společenské akce, půjčky na bytové účely, peněžní či nepeněžní dary při pracovních a životních výročích. Snížení základního přídělů omezilo jeho použití na poskytování příspěvku na stravování, společenské akce a peněžní či nepeněžní dary při pracovních a životních výročích (viz tabulka 17).

Tabulka 17 Tvorba a čerpání FKSP 2008 - 2012

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	Celkem
Zůstatek k 1.1.2008	74 500					
Základní příděl	171 000	243 000	269 000	133 400	128 600	945 000
Čerpání						
Půjčky na bytové účely	20 000	10 000	40 000	0	0	70 000
Stravování	92 000	108 000	123 000	135 400	127 440	585 840
Rekreace	33 000	39 000	33 000	0	0	105 000
Kultura, tělovýchova, sport	2 000	2 000	2 000	0	0	6 000
Peněžní a nepeněžní dary	10 000	8 000	18 000	18 000	6 000	60 000
Penzijní připojištění	0	0	0	0	0	0
Soukromé životní pojištění	0	0	0	0	0	0
Ostatní užití	32 400	35 000	16 000	17 900	28 700	118 800

Zdroj: účetní výkazy Gymnázia a základní školy Králiky 2008 – 2012

Fond odměn

Fond odměn tvoří organizace ze zlepšeného výsledku hospodaření, a to do výše jeho 80%, nejvýše však do výše 80% stanoveného nebo přípustného objemu na platy. Tvorbu fondu odměn škola provádí na základě schválení výše zlepšeného výsledku hospodaření a jeho rozdělení zřizovatelem. Jak je zřejmé z údajů uvedených výše, ve sledovaném období příspěvek z rozpočtu zřizovatele nepokryl plně náklady organizace a zisk z doplňkové činnosti použila škola téměř v celé výši právě k pokrytí ztráty v hlavní činnosti. Zbývající část zlepšeného výsledku hospodaření je rozdělena do fondu rezervního a do fondu odměn, přičemž do fondu odměn bylo za období 2008 - 2012 převedeno celkem 3 300 Kč a konečný zůstatek fondu k 31. 12. 2012 činí 6 800 Kč. V období 2008 – 2012 fond odměn nebyl čerpán.

7.5 EU peníze školám

V roce 2011 sestavila škola projekt „Duhová škola – svět je pestrý jako duha“ zaměřený na inovaci a zkvalitnění výuky prostřednictvím informačních technologií, inovaci a zkvalitnění výuky v oblasti přírodních věd a vzdělávání pedagogických pracovníků pro oblast digitálních technologií. Celý tento projekt je realizován v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, oblast podpory Zlepšení podmínek vzdělávání na základních školách, prioritní osy 1 Počáteční vzdělávání – EU peníze školám. Na základě předložené žádosti získala škola dotaci v celkové výši 2 281 141 Kč. V rámci tohoto projektu již škola získala 60 nových počítačů, které slouží žákům ve výuce a pedagogům k vytváření povinných výstupů. Pro kmenové učebny byla nakoupena interaktivní technika, pro zkvalitnění výuky výukový software. Průběžně rovněž probíhá metodické vzdělávání a podpůrné kurzy pro pedagogy, zejména v oblasti využití interaktivní techniky. 100 % výše dotace bylo poskytnuto ve dvou platbách, v dubnu roku 2011 obdržela škola platbu ve výši 60% celkových předpokládaných způsobilých výdajů projektu, tedy částku 1 368 684,60 Kč, na počátku roku 2012, tedy po uplynutí 14 měsíců od data odeslání první zálohy, druhou platbu ve výši 40% celkových

předpokládaných způsobilých výdajů projektu. K 31. 12. 2012 organizace vyčerpala na neinvestiční výdaje částku 2 169 141 Kč. Realizace projektu bude ukončena v září roku 2013.

Celkově lze konstatovat, že hospodaření Gymnázia a základní školy Králíky je vyrovnané. Ve vybraném období organizace vykazuje zlepšený výsledek hospodaření.

Závěr

Jak vyplývá z charakteristiky regionu uvedené v kapitole 6, Králícko leží při hranicích s Polskou republikou, v podhůří vysokých hor. Dopravní dostupnost regionu po silničních komunikacích se v uplynulých dvaceti letech nijak výrazně nezlepšila, což je významným handicapem. V roce 2010 byla dokončena elektrifikace trati Letohrad – Lichkov – státní hranice – Mezilesí. Tento spoj jistě napomůže větší návštěvnosti Králicka. Doba, kdy lidé žijící v pohraničí byli podporováni ze strany vládnoucích státních orgánů, skončila. Po roce 1990 ukončili v regionu činnost největší zaměstnavatelé. Mladí a vzdělanější lidé odcházejí do větších měst, kde mají lepší nejen finanční podmínky, ale také kulturní a společenské, odcházejí za lepší kvalitou života. Jak již bylo uvedeno na straně 39, je trvalým trendem úbytek obyvatel, křivka porodnosti rok od roku klesá. A právě na celkovém počtu narozených dětí závisí i udržitelnost školství v regionu. V Králíkách již vývoj dospěl k reformě školství a vznikl zcela nový subjekt sloučením tří škol, a to dvou základních škol a gymnázia. Model sloučených základních škol je stabilní, existence gymnázia je vzhledem k počtu žáků neudržitelná, jak je zřejmé z výše uvedených dat.

Dle Rozvojové strategie Orlicka je příležitostí pro budoucnost a rozvoj regionu je cestovní ruch, kterému mimo jiné napomáhá rekonstrukce a modernizace Ski areálu Sněžník, vybudování letní bobové dráhy v Dolní Moravě, vybudování sjezdového areálu Buková hora, výstavba cyklotrasy Ústí nad Orlicí – Letohrad – Králíky – Červená Voda, rekonstrukce Vojenského muzea v Králíkách, výstavba rozhledny v Červené Vodě apod.

Králická základní škola pracuje podle školního vzdělávacího programu „Duhová škola – svět je pestrý jako duha, pojďme ho společně objevovat“. Obsah vzdělávacího procesu školy dotváří řada projektů jako je tradiční Vánoční výstava, Den rekordů, Školní olympiáda, sportovní kurzy. Veškeré tyto aktivity se odehrávají ve městě a jeho blízkém okolí a škola se tak snaží přispět k vytváření vztahu dětí k místu, kde žijí.

Jak vyplývá z provedené analýzy financování Gymnázia a základní školy Králíky nejvýznamnější zdrojem finančních prostředků školy je dotace ze státního rozpočtu na platy zaměstnanců, odvody a ostatní neinvestiční výdaje, a příspěvek na provoz školy z rozpočtu zřizovatele. Negativem stávajícího systému financování regionálního školství v České republice je skutečnost, že tento striktně normativní systém nezohledňuje další parametry, lokální problematiku a specifika v konkrétní škole.

Nemalou položkou na straně příjmů v hlavní činnosti Gymnázia a základní školy Králíky je školné za školní družinu a školní klub. Tyto prostředky jsou získávány od rodičů žáků, kteří se účastní činnosti školní družiny a školního klubu. Výše školného je nastavena tak citlivě, aby školné nepůsobilo jako překážka pro vzdělávání dětí z různých sociálních a profesních struktur. Ke zvyšování školného je nutno přistupovat uvážlivě, vzhledem k nezaměstnanosti a rovněž nízkým mzdám rodičů dětí. Není tedy prostor pro zvyšování příjmů organizace z tohoto zdroje. Naopak prostor lze spatřovat v účasti v grantových řízeních Pardubického kraje, neboť se jedná o velmi důležitý zdroj financování, který umožňuje obohacení a lepší zajištění stávajících aktivit školy.

Výrazným zdrojem finančních prostředků školy je doplňková činnost. Z vyhodnocení výsledku hospodaření za vybrané období je však zřejmé, že škola zisk vytvořený doplňkovou činností používá na pokrytí ztráty v činnosti hlavní a zlepšený výsledek hospodaření, který je ovšem minimální, rozděljuje do fondů.

Právě v zaměření se na rozvoj stávajících doplňkových aktivit školy lze spatřovat cestu dalšího možného zlepšení situace školy. Škola v rámci doplňkové činnosti pronajímá prostory tělocvičny a víceúčelový sportovní areál většinou pro místní sportovní organizace, kluby a spolky. Tuto klientelu škola může rozšířit o sportovní organizace a spolky z okolních měst a obcí, o rekreanty, kteří na Králicko přijíždějí za zimními sporty a turistikou do vybudovaných sportovních resortů, o účastníky letních táborů a škol v přírodě. Bylo by vhodné zvážit a oslovit provozovatele

úspěšných sportovních resortů s finanční participací na sportovních projektech školy.

Jak již bylo uvedeno na začátku této bakalářské práce, vzdělání lidé představují výrazný potenciál pro hospodářský rozvoj každého státu, a proto si problematika financování regionálního školství zaslouží naši velkou pozornost.

Seznam použitých zdrojů

Literatura

1. CIMBÁLNÍKOVÁ, L. *Základy managementu: Základní manažerské činnosti + 25 manažerských technik*. 3., přepracované vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2009, 65 - 79. ISBN 978-80-244-2352-4.
2. GADASOVÁ, D. *Základy veřejné správy v ČR II.: Veřejná správa a školství pro školský management*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. Studijní opory. ISBN 978-80-244-2596-2.
3. KNEIDL, P. *Z historie evropské knihy: Po stopách knih, knihtisku a knihoven*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1989. ISBN 80-205-0093-6.
4. KRÁLÍKOVÁ, M., V. SPĚVÁČEK a J. NEČESANÝ. *Nástin vývoje všeobecného vzdělání v českých zemích: vysokoškolská příručka pro pedagogické fakulty*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1977.
5. KRBEČKOVÁ, M. a J. PLESNÍKOVÁ. *FKSP, sociální fondy, benefity a jiná plnění*. 3. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. ISBN 978-80-7263-722-5.
6. MAŘÍKOVÁ, H., M. PETRUSEK a A. VODÁKOVÁ (ZA KOLEKTIV). *Velký sociologický slovník*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-310-5 (2. svazek).
7. *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice: Bílá kniha*. 1. vyd. Praha: Národní ústav pro informace ve vzdělávání, 2001, s. 98. ISBN 80-211-0372-8.
8. PEKOVÁ, J., J. PILNÝ a M. JETMAR. *Veřejný sektor - řízení a financování*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. ISBN 978-80-7357-936-4.
9. VAJDOVÁ, Z., J. ČERMÁK a J. STACHOVÁ. *Spolupráce - rozvojová strategie Orlicka*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v. v. i., 2011. ISBN 978-80-7330-200-9.
10. VALENTA, J. *Financování a rozpočet školy*. Karviná: Paris, 2004. ISBN 80-239-2218-1.

Právní předpisy

1. Česká republika. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, v. z. p. p. In: *Sbírka zákonů*. 2004.
Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/25430>

2. Česká republika. Vyhláška č. 492/2005, o krajských normativech, v. z. p. p.
In: *Sbírka zákonů*. 2005. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/sbirka/2005/sb170-05.pdf>
3. Česká republika. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích: obecní zřízení, v. z. p. p.
In: *sbírka zákonů*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2000, 38. Dostupné z:
<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=zakon&What=Rok&stranka=11>
4. Česká republika. Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích: krajské zřízení, v. z. p. p.
In: *sbírka zákonů*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2000, 38. Dostupné z:
<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=zakon&What=Rok&stranka=11>
5. Česká republika. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v. z. p. p. In: *sbírka zákonů*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2000, 73.
Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=zakon&What=Rok&stranka=8>
6. Česká republika. Zákon č. 455/2011 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2012, v. z. p. p. In: *sbírka zákonů*. 2011, 156. Dostupné z:
<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2011&typeLaw=zakon&What=Rok>
7. Česká republika. Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, v. z. p. p.
In: *sbírka zákonů*. 2000, 39. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=zakon&What=Rok&stranka=11>
8. Česká republika. Směrnice Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. j.: 28 768/2005-45, kterou se stanoví závazné zásady, podle kterých provádějí kra.
In: *Věstník vlády pro orgány krajů a orgány obcí*. 2006, 7. Dostupné z:
<http://www.mvcr.cz/clanek/vestnik-vlady-pro-kraje-a-obce-rok-2005.aspx>
9. Česká republika. Zákon č. 563/2004 Sb.: o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, v. z. p. p. In: *Sbírka zákonů*. 2004, 190. Dostupné z:
<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2004&typeLaw=zakon&What=Rok&stranka=5>
10. Česká republika. Zákon č. 455/1991 Sb.: o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), v. z. p. p. In: *Sbírka zákonů*. 1991, 87. Dostupné z:
<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1991&typeLaw=zakon&What=Rok&stranka=3>

11. Česká republika. Zákon č. 306/1999 Sb.: o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, v. z. p. p. In: *Sbírka zákonů*. 1999, 100. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1999&typeLaw=zakon&What=Rok&stranka=2>
12. Česká republika. Zákon č. 218/2000 Sb.: o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), v. z. p. p. In: *Sbírka zákonů*. 2000, 65. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=zakon&What=Rok&stranka=9>
13. Česká republika. Zákon č. 1/1993: Ústava České republiky, v. z. p. p. In: *sbírka zákonů*. Praha, 1992, 1. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1993&typeLaw=zakon&What=Rok&stranka=9>
14. Česká republika. Zákon č. 2/1993: Listina základních práv a svobod, v. z. p. p. In: *sbírka zákonů*. 1992, 1. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1993&typeLaw=zakon&What=Rok&stranka=9>
15. Česká republika. Vyhláška č. 74/2005 Sb.: o zájmovém vzdělávání, v. z. p. p. In: *Sbírka zákonů*. 2005, 20. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=74/2005&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Internetové zdroje

1. BIČAN, A. Jan Amos Komenský. In: *Ústav pro jazyk český: lingvisté* [online]. 2010 [cit. 2012-11-17]. Dostupné z: <http://www.ujc.cas.cz/lingviste/komensky-jan-amos.html>
2. čj. 39 - 240/2011-26. *Principy normativního rozpisu rozpočtu a normativní rozpisu rozpočtu přímých výdajů RgŠ územních samosprávných celků na rok 2012 v úrovni MŠMT – KÚ*. Praha: odbor 26 MŠMT, 2012. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/rozpocet>
3. *Duhová škola - Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání* [online]. Králíky, 2008, 2010 [cit. 2012-11-25]. Dostupné z: <http://www.gazskraliky.cz/file.php?nid=8929&oid=2995813>
4. *Ekonomika školství: Rozvojové programy. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2008 [cit. 2013-02-06]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/zvyseni-nenarokovych-slozek-platu-a-motivacnich-slozek-mezd-pedagogickych-pracovniku-regionalniho-skolstvi-s-ohledem-na-kvalitu-jejich-prace>

5. Charakteristika správního obvodu Králíky. *Český statistický úřad: Krajská správa ČSÚ v Pardubicích* [online]. 2009, 16. 5. 2012 [cit. 2013-02-05].
Dostupné z: http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_spravniho_obvodu_kraliky
6. *Králický zpravodaj: Měsíčník města Králíky* [online]. Králíky, 2005 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <http://data.kraliky.eu/download/kralicko1205.pdf>
7. MORKEŠ, F. Tereziánská reforma v českém školství. In: *Metodický portál: články* [online]. 18. 10. 2006, 2006 [cit. 2012-11-17]. ISSN 18-02-4785.
Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/827/terezianska-reforma-v-ceskem-skolstvi.html/>
8. MŠMT. *Zpráva o vývoji českého regionálního školství od listopadu 1989* [online]. 2009, 7 s. [cit. 3. 2. 2013]. Dostupné z: <http://www.ceskaskola.cz/2009/11/msmt-zprava-o-vyvoji-ceskeho.html>
9. Pravidla rozpisu rozpočtu a rozpis rozpočtu přímých výdajů RgŠ ÚSC na rok 2008 jednotlivým krajům. In: *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. Praha, 2008 [cit. 2013-02-01]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/pravidla-rozpisu-rozpoctu-a-rozpis-rozpoctu-primych-vydaju-rgs-usc-na-rok-2008-jednotlivym-krajum>
10. Principy normativního rozpisu rozpočtu a normativní rozpis rozpočtu přímých výdajů RgŠ územních samosprávných celků na rok 2011 v úrovni MŠMT – KÚ. In: *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. Praha, 2011 [cit. 2013-02-01]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/principy-rozpisu-rozpoctu-a-rozpis-rozpoctu-primych-vydaju-1>
11. Principy rozpisu rozpočtu a rozpis rozpočtu přímých výdajů RgŠ územních samosprávných celků na rok 2010 v úrovni MŠMT – KÚ. In: *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. Praha, 2010 [cit. 2013-02-01].
Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/principy-rozpisu-rozpoctu-a-rozpis-rozpoctu-primych-vydaju>
12. Principy rozpisu rozpočtu a rozpis rozpočtu přímých výdajů RgŠ územních samosprávných celků na rok 2012 v úrovni MŠMT – KÚ. In: *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. Praha, 2012 [cit. 2013-02-01].
Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/principy-rozpisu-rozpoctu-a-rozpis-rozpoctu-primych-vydaju-1>
13. Rozpis rozpočtu přímých výdajů RgŠ územních samosprávných celků na rok 2009 jednotlivým krajům. In: *Ministerstvo školství, mládeže a*

tělovýchovy [online]. Praha, 2009 [cit. 2013-02-01]. Dostupné z:
<http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/rozpis-rozpocet-primych-vydaju-rgs-uzemnich-samospravnich>

14. Stránky právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení: Výkonové výkazy. ODBOR STATISTIKY MŠMT. *Ústav pro informace ve vzdělávání* [online]. 2008, 2012 [cit. 2013-02-06]. Dostupné z:
<http://toiler.uiv.cz/pracvyk/prohl.asp?u=600104257&xx='6.2.2013%2011:36:33'>
15. Strukturální fondy: EU peníze školám. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2006 - 2012 [cit. 2013-02-07]. Dostupné z:
<http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/eu-penize-skolam>
16. ŠVANCAR, R. Krok první: Popis financování školství. *Analýza současného systému financování školství* [online]. 2010, č. 26 [cit. 2012-11-19]. Dostupné z: www.ucitelskenoviny.cz/.../analyza_financovani_skolstvi-msmt_201
17. Usnesení vlády České republiky č. 178/2012: Výdaje státního rozpočtu na rok 2012 - vázání výdajů kapitol státního rozpočtu 2012. In: *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha, 2012 [cit. 2013-02-01]. Dostupné z:
http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/zakon_o_sr_69046.html?year=2012
18. Vzdělávání v ČR. In: *Střední vzdělávání* [online]. 2012 [cit. 2012-12-08]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/vzdelavani-v-cr/stredni-vzdelavani>
19. Vzdělávání v ČR. In: *Základní vzdělávání* [online]. 2012 [cit. 2012-12-08]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/vzdelavani-v-cr/zakladni-vzdelavani>

Ostatní zdroje

1. GYMNÁZIUM A ZÁKLADNÍ ŠKOLA KRÁLÍKY. *Rozvaha příspěvkové organizace*. Králíky, 2008 -2012, 5 s.
2. GYMNÁZIUM A ZÁKLADNÍ ŠKOLA KRÁLÍKY. *Výkaz zisku a ztráty příspěvkové organizace*. Králíky, 2009 -2012, 3 s.
3. GYMNÁZIUM A ZÁKLADNÍ ŠKOLA KRÁLÍKY. *Výroční zpráva o činnosti Gymnázia a základní školy Králíky*. Králíky, 2009 - 2012.
4. MĚSTSKÝ ÚŘAD KRÁLÍKY. *Interní dokumenty*. Králíky, 2005 - 2012.
5. ZÁKLADNÍ ŠKOLA KRÁLÍKY, Moravská 647, okres Ústí nad Orlicí. *Rozvaha příspěvkové organizace*. Králíky, 2008, 4 s.
6. ZÁKLADNÍ ŠKOLA KRÁLÍKY, Moravská 647, okres Ústí nad Orlicí. *Výkaz zisku a ztráty příspěvkové organizace*. Králíky, 2008, 3 s.

7. ZÁKLADNÍ ŠKOLA KRÁLÍKY, Moravská 647, okres Ústí nad Orlicí. *Výroční zpráva o činnosti základní školy Králíky*. Králíky, 2008.

Seznam tabulek a obrázků

Tabulka 1 Kvantifikace a struktura rozpočtu běžných výdajů regionálního školství na rok 2012	25
Tabulka 2 Republikové normativy 2012.....	32
Tabulka 3 Kvantifikace a podrobná struktura rozpočtu běžných výdajů regionálního školství územních samosprávných celků pro rok 2012	33
Tabulka 4 Přehled vývoje výkonů krajského a obecního školství v letech 2006/2007 – 2011/2012	35
Tabulka 5 Vývoj výkonů	35
Tabulka 6 Obyvatelstvo správního obvodu Králíky	39
Tabulka 7 Počet žáků na gymnáziu dle jednotlivých obcí regionu.....	43
Tabulka 8 Personální složení Gymnázia a základní školy Králíky k 31. 12. 2012.....	46
Tabulka 9 Vývoj počtu žáků Gymnázia a základní školy Králíky	47
Tabulka 10 Ukazatele přímých nákladů na vzdělávání 2008 - 2012	49
Tabulka 11 Rozpis čerpání ONIV 2008 - 2012	50
Tabulka 12 Přehled výnosů v hlavní činnosti.....	55
Tabulka 13 Přehled nákladů v hlavní činnosti.....	58
Tabulka 14 Přehled nákladů a výnosů doplňkové činnosti.....	61
Tabulka 15 Vyhodnocení výsledku hospodaření 2008 -2012 v Kč	61
Tabulka 16 Tvorba a čerpání investičního fondu 2008 -2012	63
Tabulka 17 Tvorba a čerpání FKSP 2008 - 2012	64
Obrázek 1 Schéma struktury školství v České republice.....	11
Obrázek 2 Schéma toku finančních prostředků ve školství ČR.....	12
Obrázek 3 Schéma toku finančních prostředků ve školství ČR.....	13
Obrázek 4 Logo mikroregionu Králícko.....	38
Obrázek 5 Administrativní mapa ORP Králíky	39
Obrázek 6 Znak města Králíky	40
Obrázek 7 Logo školy.....	40
Obrázek 8 Graf vývoje počtu žáků školní rok 2009/2010 – 2012/2013	47
Obrázek 9 Graf vývoje výdajů na vzdělávání.....	49
Obrázek 10 Graf vývoje příspěvku z rozpočtu zřizovatele.....	56
Obrázek 11 Přehled nákladů hlavní činnosti 2008 - 2012	59

Seznam zkratek

apod.	A podobně
atd.	A tak dále
ČR	Česká republika
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
KZÚV	Krajské zařízení ústavní výchovy
MP	Mzdové prostředky
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NIV	Neinvestiční výdaje
No	Průměrný počet jednotek výkonu na 1 nepedagogického pracovníka
Np	Průměrný počet jednotek výkonu na 1 pedagogického pracovníka
NPV	Národní program vzdělávání
ONIV	Ostatní neinvestiční výdaje
OOPP	Ostatní platby za provedenou práci
ORP	Obecní úřad obce s rozšířenou působností
Po	Průměrná měsíční výše platu nepedagogického pracovníka
Pp	Průměrná měsíční výše platu pedagogického pracovníka
PZ	Počet zaměstnanců
RVP	Rámcový vzdělávací program
ŠVP	Školní vzdělávací program
tzv.	Takzvaný
v. z. p. p.	Ve znění pozdějších předpisů

Seznam příloh

1. Výkaz zisku a ztráty Gymnázia a základní školy Králíky
2. Fotografie

1. Příloha č. 1 Výkaz zisku a ztráty Gymnázia a základní školy Králíky

Výkaz zisku a ztráty

PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE

sestavený k 31.12.2012

(v Kč, s přesností na dvě desetinná místa)

okamžik sestavení: 17.01.2013 08:25:04

Název účetní jednotky: Gymnázium a základní škola Králíky

Sídlo: Moravská 647

561 69 Králíky

Právní forma: příspěvková organizace

Předmět činnosti: Výchova a vzdělávání žáků

IČ: 49314629

			1	2	3	4
Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	ÚČETNÍ OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ		MINULÉ	
			Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Hlavní činnost	Hospodářská činnost
A. NÁKLADY CELKEM			22 453 139,51	442 773,08	23 588 124,07	502 717,54
I. Náklady z činnosti			22 453 139,51	442 773,08	23 569 275,57	502 717,54
1.	Spotřeba materiálu	501	499 658,67	10 909,00	1 409 966,68	5 449,00
2.	Spotřeba energie	502	1 711 805,40	30 962,00	2 189 795,66	61 665,27
3.	Spotřeba jiných neskladovatelných dodávek	503				
4.	Prodané zboží	504		235 735,08		245 033,27
5.	Aktivace dlouhodobého majetku	506				
6.	Aktivace oběžného majetku	507				
7.	Změna stavu zásob vlastní výroby	508				
8.	Opravy a udržování	511	115 157,00	8 320,00	100 239,40	2 431,00
9.	Cestovné	512	56 059,00		71 099,00	
10.	Náklady na reprezentaci	513	2 582,00		3 538,00	
11.	Aktivace vnitroorganizačních služeb	516				
12.	Ostatní služby	518	1 142 124,24	2 127,00	1 120 119,83	12 937,00
13.	Mzdové náklady	521	13 222 448,00	125 110,00	13 723 796,00	135 721,00
14.	Zákonné sociální pojištění	524	4 304 986,00	23 176,00	4 505 951,00	35 695,00
15.	Jiné sociální pojištění	525	74 289,00	275,00		
16.	Zákonné sociální náklady	527	128 055,00	559,00	132 560,00	811,00
17.	Jiné sociální náklady	528			27 426,00	
18.	Daň silniční	531				
19.	Daň z nemovitostí	532				
20.	Jiné daně a poplatky	538				
22.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	541				
23.	Jiné pokuty a penále	542			313,00	
24.	Dary	543				
25.	Prodaný materiál	544				
26.	Manka a škody	547				
27.	Tvorba fondů	548				
28.	Odpisy dlouhodobého majetku	551	202 643,00		175 297,00	2 175,00
29.	Prodaný dlouhodobý nehmotný majetek	552				
30.	Prodaný dlouhodobý hmotný majetek	553				
31.	Prodané pozemky	554				
32.	Tvorba a zúčtování rezerv	555				
33.	Tvorba a zúčtování opravných položek	556				
34.	Náklady z vyřazených pohledávek	557		5 600,00		
35.	Náklady z drobného dlouhodobého majetku	558	870 476,20			
36.	Ostatní náklady z činnosti	549	122 856,00		109 174,00	800,00

IČ: 49314629

Výkaz zisku a ztráty
PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE

(v Kč, s přesností na dvě desetinná místa)

Gymnázium a ZŠ Králíky

sestavený k 31.12.2012

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	1	2	3	4
			ÚČETNÍ OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ		MINULÉ	
			Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Hlavní činnost	Hospodářská činnost
II. Finanční náklady					18 848,50	
	1. Prodané cenné papíry a podíly	561				
	2. Úroky	562				
	3. Kurzové ztráty	563				
	4. Náklady z přecenění reálnou hodnotou	564				
	5. Ostatní finanční náklady	569			18 848,50	
III. Náklady na transfery						
	1. Náklady vybraných ústř.vl.institucí na transfery	571				
	2. Náklady vybraných míst.vl.institucí na transfery	572				
V. Daň z příjmů						
	1. Daň z příjmů	591				
	2. Dodatečné odvody daně z příjmů	595				

IČ: 49314629

Výkaz zisku a ztráty
PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE

(v Kč, s přesností na dvě desetinná místa)

Gymnázium a ZŠ Králíky

sestavěný k 31.12.2012

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	1	2	3	4
			ÚČETNÍ OBDOBÍ			
			BĚŽNÉ		MINULÉ	
			Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Hlavní činnost	Hospodářská činnost
B. VÝNOSY CELKEM			22 402 970,94	494 508,00	23 527 174,49	564 921,00
I. Výnosy z činnosti			160 903,00	494 508,00	90 670,00	564 921,00
1.	Výnosy z prodeje vlastních výrobků	601				
2.	Výnosy z prodeje služeb	602	103 130,00	24 488,00	81 670,00	24 900,00
3.	Výnosy z pronájmu	603		197 502,00		239 723,00
4.	Výnosy z prodaného zboží	604		272 518,00		300 298,00
8.	Jiné výnosy z vlastních výkonů	609				
9.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	641				
10.	Jiné pokuty a penále	642				
11.	Výnosy z vyřazených pohledávek	643				
12.	Výnosy z prodeje materiálu	644				
13.	Výnosy z prodeje dlouhodobého nehmotného majetku	645				
14.	Výnosy z prodeje dlouhod. hm. maj. kromě pozemků	646				
15.	Výnosy z prodeje pozemků	647				
16.	Čerpání fondů	648	6 250,00		9 000,00	
17.	Ostatní výnosy z činnosti	649	51 523,00			
II. Finanční výnosy			4 866,74		4 103,69	
1.	Výnosy z prodeje cenných papírů a podílů	661				
2.	Úroky	662	4 866,74		4 103,69	
3.	Kurzové zisky	663				
4.	Výnosy z přecenění reálnou hodnotou	664				
6.	Ostatní finanční výnosy	669				
IV. Výnosy z transferů			22 237 201,20		23 432 400,80	
1.	Výnosy vybraných ústř. vlád, institucí z transferů	671				
2.	Výnosy vybraných míst. vlád, institucí z transferů	672	22 237 201,20		23 432 400,80	
C. VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ						
1.	Výsledek hospodaření před zdaněním		-50 168,57	51 734,92	-60 949,58	62 203,46
2.	Výsledek hospodaření běžného účetního období		-50 168,57	51 734,92	-60 949,58	62 203,46

Podpisový záznam:

2. Příloha č. 2 Fotografie Gymnázia a základní školy Králíky a sportovního areálu

Zdroj: kronika Gymnázia a základní školy Králíky

Anotace

Jméno a příjmení autora:	Alena Macháčková
Název katedry a fakulty:	Katedra sociologie a andragogiky FF UP
Název diplomové práce:	Financování právního subjektu základní a střední školy
Počet znaků:	113 917
Počet příloh:	2
Počet použitých zdrojů:	51
Klíčová slova:	financování, normativ, státní rozpočet, zřizovatel, regionální školství, základní škola, gymnázium
Key words:	funding (financing), norm, state budget, founder, regional (local) education, primary school, grammar school

Bakalářská práce se zabývá problematikou financování základní a střední školy a jejím cílem je přinést ucelený náhled na současný systém financování a na jednotlivé finanční zdroje konkrétní školy. Teoretická část představuje instituce působící v regionálním školství, právní rámec jeho financování a její závěr je věnován podrobnému popisu systému financování regionálního školství. Praktická část charakterizuje region, ve kterém škola působí, představuje organizaci a především popisuje a analyzuje její finanční zdroje. V závěru práce je provedeno hodnocení stavu školství v regionu a je navržena další cesta k udržení, stabilizaci, případně rozvoji školy.

This bachelor's thesis deals with the issue of financing for elementary and secondary schools and aims to provide a comprehensive view of current funding system and individual financial resources of a particular school. The theoretical part presents the institutions operating in regional education, the legal framework for its funding and its conclusion is devoted to a detailed description of the financing system for regional education. The practical part characterizes the region, in which the school operates, it also represents an organization and mainly describes and analyzes its financial resources. In conclusion of this thesis there is an evaluation of the situation in education system in this region and another way is designed for maintenance, stabilization or development of school.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Alena MACHÁČKOVÁ**
Osobní číslo: **F110806**
Studijní program: **B7501 Pedagogika**
Studijní obor: **Školský management**
Název tématu: **Financování právního subjektu základní a střední školy**
Zadávající katedra: **Katedra sociologie a andragogiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Písemná specifikace výzkumného záměru, specifikace cíle práce, objektu, předmětu a návrh metodiky zkoumání - září 2012 2. Rešerše literatury z oblasti financování regionálního školství a písemné vypracování východisek práce - říjen 2012 3. Zpracování teoretických východisek a formulace první verze teoretické části - listopad 2012 4. Realizace šetření na stanoveném vzorku respondentů - prosinec 2012 5. Vyhodnocení výsledků šetření a formulace první verze interpretace - leden 2013 6. Zpracování textu, konzultace a úpravy - únor 2013 7. Předložení definitivní podoby práce k závěrečné konzultaci - 15. březen 2013

Rozsah práce: 40 normostran, tj. 90 tisíc znaků

Rozsah grafických prací: +

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

1. Valenta J., **Financování a rozpočet školy**. Paris, Karviná, 2004
2. ÚZ č. 895 - **Školství**. Sagit, a.s., Ostrava, 2012
3. ÚZ č. 876 - **Rozpočet a financování ÚSC, OSS a příspěvkových organizací**. Sagit, a.s., Ostrava, 2012

Podpis studenta:

Podpis vedoucího práce:

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Jaroslava Dittrichová, Ph.D.

Datum zadání bakalářské práce: **30. dubna 2012**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2013**

L.S.

Doc. PhDr. Jiří Lach, Ph.D., M.A.
děkan

Doc. PhDr. Dušan Lužný, Dr.
vedoucí katedry

dne